KURTULUŞ

sosyalist dergi

QUO VADİS «D.G.D.»

•

1 MAYIS'TA DEVRİMCİ PROLETARYANIN BAYRAĞINI YÜKSELTELİM

•

LENİN'İN DOĞUMUNUN 107. YILINI COŞKUYLA ANIYORUZ

•

PROLETARYANIN DEVRİMCİ PARTİSİ ÜZERİNE GENEL BİR YAKLAŞIM

•

PROGRAMIMIZDA ULUSAL SORUN

V. İ. LENİN

11

NİSAN 1977

KURTULUŞ
sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
NİSAN 1977
YIL : 1 — SAYI : 11

Sahibi: **İsmail AYÇİÇEK** / Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **Mustafa EKER** / Yönetim ve Yaşızma Adresi: İbrahim Müteferrika Sok. Fazilet Han, Kat: 4 No: 409 ULUS - ANKARA / Abone Bedeli: **Yıllık 75 TL. Altı Aylık 40 TL.** dir. Yurt dışı abone bedeli iki katıdır / Her türlü ödeme için: **İsmail Ayçiçek, Posta Çeki No: 100994**

İÇİNDEKİLER

QUO VADİS «D.G.D.»/Kurtuluş 5
ENTERNASYONAL 16

1 MAYIS'TA DEVRİMCİ PROLETARYANIN BAYRAĞINI YÜKSELTELİM/Kurtuluş 17

LENİN'İN DOĞUMUNUN 107. YILINI COŞKUYLA ANIYORUZ/Kurtuluş 25

PROLETARYANIN DEVRİMCİ PARTİSİ ÜZERİNE GENEL BİR YAKLAŞIM/Kurtuluş 31

PROGRAMIMIZDA ULUSAL SORUN/ V. İ. Lenin 52

ERMENİ SOSYAL DEMOKRATLARININ MANİFESTOSU ÜZERİNE/V. İ. Lenin 65

Dizgi - Tertip ve Baskı
UFUK Matbaası
İSTANBUL

Kurtuluş Okurlarına

OLİGARŞİ'NİN, FAŞİST DEVLETE GEÇMEK İÇİN İŞÇİ VE EMEKÇİ HALKLARIMIZA AMANSIZCA SALDIRDIĞI BİR DÖNEMDE, İŞÇİ SINIFININ ULUSLARARASI BİRLİK, DAYANIŞMA VE DİRENİŞ GÜNÜ 1 MAYIS YAKLAŞIYOR.

PROLETER SOSYALİST ARKADAŞ,

1 MAYIS'I EN GENİŞ YIĞINLARIN KATILDIĞI, FAŞİZME KARŞI OMUZ OMUZA ŞİARININ EN GÜÇLÜ BİR BİÇİMDE SOMUTLAŞTIRILDIĞI BİR ANTİ-FAŞİST GÖSTERİYE DÖNÜŞTÜRMEK İÇİN;

1 MAYIS'IN DEVRİMCİ, MÜCADELECİ GELENEĞİNİ ORTADAN KALDIRIP «BAYRAM» OLARAK KUTLAMAYA ÇALIŞAN REVİZYONİZMİN ETKİNLİĞİNİ KIRMAK İÇİN;

YAPILAN TÜM ÇALIŞMALARA, HER TÜRLÜ OLANAKLARINI SONUNA KADAR ZORLAYARAK KATIL.

DEVRİMCİ SELAMLAR

NOT : YARDIMLARINIZI «İSMAİL AYÇİÇEK, Posta Çeki No. 100994» KANALIYLA İLETEBİLİRSİNİZ.

Quo Vadis «D.G.D.»

«Bugün Sosyalist Gençlik olarak karşı karşıya bulunmuş olduğumuz en acil görev gençliğin örgütsüzlüğünü örgütlülüğe çevirip genç kadroların yaşının ve sosyal konumunun gereği olan enerji ve atılganlığını işçi sınıfı mücadelesiyle birleştirmek ve hiç de küçümsenmeyecek bu potansiyeli doğru devrimci bir yola kanalize etmektir...

«...Ne var ki, öğrenci gençlik içinde niteliklerini belirteceğimiz tipler bayağı köstekleyici olmaktadırlar. İşçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin tam bir bütünleşmemiş olmaması sonucunda sınıfsal yapısı gereği bireysel duyguları ağır basan küçük burjuva unsurların «sosyalizm benim ahbap çavuş grubumdan sorulur» pozları hâlâ kendine alan bulmaktadır.»

Yukarıdaki satırları 30 Ocak 1975 tarihli «Sosyalist Gençlik» dergisinden aldık. Unutulmuştur belki, hatırlatalım, «S.G.», «G.S.B.» nin yayın organıydı. İdi diyoruz çünkü ne «G.S.B.» ne de «Sosyalist Gençlik» yok artık.

Kaybolan bu grubu hatırlamak ve değerlendirmek, bu güne de ışık tutacaktır.

Bu grubun en belirgin özelliği, en temel konularda kendi içinde tutarlı bir görüşü olmamakla birlikte, yayın organı çıkarıp önemli sayılabilecek bir topluluğu arkasında sürüklemesidir. Hastalığı teorisizliktir. Ayrıca aynı dertten muzdarip «T.S.İ.P.»

kotarıcılarıyla birlikte «parti» oluştururlar. O günler bastıkları zemin (partide bulunmaları nedeniyle) Doktor Hikmet düşüncesidir. Şüphesiz ilginç «parti»nin üyeleri de partiye sahip çıkışlarında ilginç tavırlar takınırlar, partinin teorisine pek sahip çıkmadan partili oldular. Daha sonra partiden ayrıldılar. Pek geçmeden, biraz yalpaladıktan sonra, malum saflarda yerlerini aldılar.

Neydi bu grubu böyle dalgalandıran? Sonunda kanlı bıçaklı oldukları saflara götüren? Hiç şüphesiz ne yapacaklarını bilmemeleriydi. Yani teorisizlikti.

Fakat görüldüğü gibi, yazının yazıldığı günlerdeki ortam analiz edilerek genç kadroların doğru devrimci bir yola kanalize edilmesinden bahsedilmektedir. Nedir bu doğru yol? Ona cevap yok. Söz gelimi bugün pek hayırla anmadıkları Mao Zedung'tan «Önderliğin Yöntemleri»ni anlatan yazılar basabiliyorlardı. Akıbetlerine bakılırsa durumları pek içaçıcı değil. Bu gün vasıl oldukları çizginin tek sermayesi ise Mao'ya küfür. Kötü kader deyip mi geçmeli, yoksa insan oğlu çiğ süt emmiştir mi demeli?

Yine yazıda «sosyalizm benim ahbap çavuş grubumdan sorulur» cümlesi var. Kimi kastettikleri pek belli değil. Ama şu bir gerçek ki «ilerlemeye» başlamalarından çok kısa bir zaman önce, aynı bayların ilerleyenlere karşı hazırladıkları eleştiriler akla getirilirse, kariyerizmleri ve sosyalizmi ahbap çavuş tekkelerinin inhisarında gördükleri sonucuna rahatlıkla varılabilir. Bilindiği gibi yavuz hırsız tavırları, yine de kendilerini kurtaramadı.

Aynı yolun değişik bir yolcusu olan «D.G.D.» de ortaya kendi sözleriyle şöyle çıktı:

«Devrimci Gençlik Dergisi gençliğin devrimci eyleminin birliği şiarını atarak mücadeleye atılırken içinde bulunulan şartlara nereden müdahale edilmesi gerektiğini doğru olarak tesbit etmiştir.

Gençliğin toparlanması ve birliği solun birliğine bağımlı idi.

«...Oysa gençlik hareketinin birliği, «devrimci eylemde birlik» acildi ve gençliğin eylem birliği için bir adımda olacaktı.»

Görüldüğü gibi ilginç iki ayrı tespit var. Solun birliği gerekli, (gençliğin birliği buna bağlı) fakat sol için «birlik» kısa sürede bir «hayal», o zaman gayet diyalektik bir biçimde soruna eğiliniyor ve duruma müdahale ediliyor; Gençlik toparlanacak, bilaharede bu toparlanma «devrimci hareketin birliği için bir adım» olacak. Bu garabet ne demeyin. Bu analizlerle, yine kendi sözleriyle:

«Devrimci Gençlik Dergisi tespitlerinin ve yönünün doğruluğu nedeniyle başarıya ulaştı.» sonucuna ulaşılıyor.

Aynı «D.G.D.» o günden bu yana neyi nasıl savunduğu ve kimi nasıl bağladığı belli olmadan yayınını sürdürdü. Yöneltilen eleştirilere ya geçerken şöyle bir değinildi veya derginin sınırları yetmedi, ya da görmezden gelindi.

Her şeyden önce «D.G.D.» geçmişin savunucusu pozlarında işleri götürüyordu. Oysa geçmişe yöneltilen eleştirilere tutarlı tek bir cevap getiremiyordu. Arada yalancı pehlivan gibi ortaya çıkıp, sanki herhangi bir konuda tutarlı bir görüşleri varmış gibi hangi konuda kıvırtabileceklerine inanıyorlarsa, ama sizin bu konuda görüşleriniz yok diye meydan okuyorlar. (!) Bizim geçmişin değerlendirilmesine yönelik ilk yazımız «Yol Ayrımı»nda Kemalizm sorununa değinilmiş ve bu konudaki yanılgılar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Buna «D.G.D.» nin yanıtı ilginçtir;

«Önce «Kemalizm eleştirisini» ele alalım. M. Çayan'ın Kemalizm tahlili eleştirilirken bu konuda «yeni bir şeyler» söylenmeye çalışılıyor. Sonuçta

Devrimci Harekete yöneltilen eleştirilerin temel bir noktası görünümünde şu sonuca varılıyor: «geçmiş hareketin etkinliği altında kemalizm sorununa getirilmiş olan bakış **pratikte devrimin müttefiklerine karşı yanlış tutum** ve müttefiklerin doğru olarak ayırdedilemeyişini getirmiştir.»

Görülebileceği gibi, «D.G.D.» ye göre «Kurtuluş» gerçekleri ters yüz etmekte oldukça basit bir teferruatla uğraşmaktadır. Bu konuya değinmeden önce bir noktaya parmak basmak istiyoruz. Oldukça önemli, çünkü bu tutumu «D.G.D.» nin oportünizminin bariz göstergesidir, sık sık baş vurduğu kıvırtma yöntemidir. Bizim (Kurtuluş'un) Kemalizm değerlendirmemize bir cevap yoktur yazılarında. Yani «D.G.D.» Kemalizmi nasıl değerlendirmektedir, buna cevap yoktur. Sadece ileriye yönelik açık bir kapı bırakılmakta, sözlü tartışmalarda ise bu konunun taktik bir sorun olduğuna değinilerek konu geçiştirilmektedir. Fakat bu konuda M. Çayan önder güç; proletarya ve temel güçler: köylülerdir tespitini yaptıktan sonra vasıtasız ihtiyatlar şöyle sıralanmaktadır:

«— **Kemalist aydın çevre** (a.b.ç. - Kurtuluş)

— Dünya sosyalist bloku

— Sömürge ülkelerindeki, özellikle Ortadoğu'daki somut duruma en uygun düşen ve stratejik

«D.G.D.» için bu kadar kafi gelmeyebilir. Çünkü ne tür zırvalar yumurtlayacağı belli değildir. Yine biz, Kurtuluş'u suçladıkları yönteme dönelim: Yani genel doğruları tekrarlamak. Taktikler konusunda Stalin şunları söylüyor:

«Taktikler stratejinin bir parçasıdır, ona tabidirler ve ona hizmet ederler. Taktikler bir bütün olarak savaşla değil, fakat onun tek tek parçalarıyla, çatışma ve anlaşmalarla ilgilenir.

«...Taktiklerin en önemli görevi, belirli bir andaki somut duruma en uygun düşen ve stratejik başarıya yol hazırlamada en kesin olan savaş yollarını, araçlarını, biçimlerini ve yöntemlerini tayin etmektir.» (2)

Görüldüğü gibi Kemalizm konusunda taktik bir sorun olarak eğilmek mümkün değildir. Devam edelim:

«**Strateji,** tarihteki dönüşümlerde, köklü değişikliklerde değişebilir: strateji bir dönüşümden (köklü değişiklik) (burada dönüşüm kelimesi reform değil, dönemeç anlamında kullanılmıştır) bir diğerine kadar olan dönemi kucaklar. Bu yüzden bu dönem boyunca proletaryanın çıkarlarını kucaklayan genel hedefe doğru hareketi yönetir. Stratejinin amacı bu dönem boyunca verilen sınıflar **savaşını kazanmaktır** ve bu yüzden de strateji bu dönem boyunca değişmeden kalır. (3)

Ve,

«Strateji, devrimin temel güçleri ve onların yedekleriyle ilgilenir. Devrimin bir aşamadan diğerine geçişiyle değişir, ancak belirli bir aşama boyunca değişmeden kalır.» (4)

«D.G.D.» nin gerek kapı arkasındaki Kemalizm'i bir taktik sorun olarak değerlendirmeleri, gerekse yazılı olarak oldukça önemsiz bir sorun olarak değerlendirmeleri, geçmişin stratejisi ile bir ilgisinin kalmadığının göstergesidir. Veya «D.G.D.»nin bu konudaki cahilliği böyle bir hataya sürüklenmelerine neden olmuştur. Zaten bu sorunu (yani strateji sorununu) hiç kavramadıkları, anti-faşist mücadele programıyla, devrim programlarını çakıştırmalarında kendini gösterir. Oysa:

«Program **stratejiye** kılavuzluk eder...» (5)

Bu tür cahillikleri de şüphesiz hayata geçirdikleri ilginç faşizm analizleri ve ittifak politikalarında

kendini göstermektedir. Çünkü II. dünya savaşında gerek Sovyetlerin, gerekse Komintern'lerin ittifaklar politikası kavranılamamıştır. Çünkü devrim sorunu «D.G.D.» tarafından pek ciddiye alınmamaktadır. Çünkü ittifaklarında ilkeli olmak gibi bir problemi yoktur «D.G.D.»nin.*

Yine geçmişe ilişkin eleştirilerimizden ikincisinde «evrim ve devrim aşamaları» sorunu ele alınmıştır. Her şeyden önce sorunu böyle koymanın diyalektiğin yasalarından birinin ortadan kaldırılması neticesi vereceğinden, bunun geçersizliği gösterilmeye çalışılmıştı.

Sorunu bu şekilde koymamız, «D.G.D.»yi, ne olursa olsun cevap vermeye çalışmak huyuyla birlikte, baştan sona deli saçması cevaplara götürdü. Sadece konuyla böyle ilgilenip kalsalar üzerine gidilmeyebilirdi belki. Ama akıllarına estikçe «Kurtuluş»un her hangi bir satırını alıp ahkam kesmeleri, «D.G.D.»yi tekrar karıştırmayı gerektirdi. 12. sayısında «D.G.D.» kendi saçmalarken, aklınca Mahir Çayan'ı da kendi saçmalarına ortak etmeye çalışmaktadır.

«M. Çayan silahlı eylemin her dönemde yani evrim döneminde de varlığını savunmaz.»

Diyor sayın «D.G.D.» yazarı. Arabaların şoför mahalline «sürat felaket sabırsa selamettir» diye asarlar. «D.G.D.»nin arabasının şoför mahalline böyle bir deyiş asmak gerek. Yarın aynı hızla bu söylediklerinden vazgeçebilirler. Ayrıca en soldan en sağa geçmek buna denir. Kendileri neyse ama, M. Çayan'a da bu işi yaptırmaya kalkışmak hokkabazlı-

---

* «D.G.D.» demokratik örgütlerdeki ittifak anlayışıyla her seferinde ilkesizliğini tescillemektedir. Şüphesiz bizim bu saptamamız «D.G.D.» nin bugün savunur göründüklerine ilişkindir. Yarına ilişkin bir hazırlığa söyleyecek sözümüz yok.

ğın dik alasıdır. Çünkü Mahir'in söyledikleri ve söyledikleri ışığında hayata geçirdiği eylemi ortadadır. Bütün bunlar bir yana «D.G.D.» marksist literatürdeki evrim ve devrim dönemlerini ve buna bağlı olarak da mücadele biçimleri ve örgütlenmeleri kavrayabilmiş değildir. (Ayrıca bu sorunu hiç kavrayamadığı, Giap'tan bir alıntıya getirdikleri cevaptaki ukalalıklarında kendini göstermektedir.) Bir diğer gerçekte «D.G.D.»nin cümlesiyle evrim ve devrim dönemlerinin içiçeliği ortadan kalkmaktadır. Fakat böyle yapınca bari durumu düzeltseler, hayır, desteksiz atış devam ediyor. Tabii her desteksiz atış gibi de isabetsiz oluyor. Aynı konuya ilişkin bakın Lenin ne diyor:

«Evriminin belli bir aşamasında belli bir hareketin somut durumunun ayrıntılı bir incelemesini yapmadan bazı özel mücadele araçlarının kullanılıp kullanılmayacağı sorusuna «evet» ya da «hayır» diye karşılık vermek Marksist görüşten büsbütün ayrılmak demektir.» (6)

Lenin «D.G.D.» gibileri kastediyor olsa gerek. Marksizm bir yana «D.G.D.»nin bütün cambazlığına karşın hiç bir konuda doğru dürüst bir görüşü yoktur. Sağı solu suçlamalarına bakıp yanılmamak gerekir.* Bütün görüşleri eklektikdir. Yöntemleri, karşılarına dikilen soruya her nasıl olursa olsun zevahiri kurtaracak bir cevap vermektir. Zaten bu, genel tutumlarının her özelde yansımasıdır. Nasıl ol-

---

* Lafta keskin «D.G.D.» «Kurtuluş»a revizyonist demektedir. Biliyoruz ki revizyonizm Marksizmi revize edenlerin nitelenmesinde kullanılan bir kelimedir. Bizim Marksizmi revize ettiğimize ilişkin «D.G.D.» tek bir kanıt getirmemiştir. Herhalde M. Çayan'ı eleştirmemiz nedeniyle bu sıfata layık görülmekteyiz. Ama «D.G.D.» çok ayıp ediyor. Çünkü Çayan'ın yaptıkları ve söyledikleriyle onların uzaktan ve yakından hiç bir ilgileri yoktur. Her şey ortada.

sa zaman geçer unutulur. Ya unutulmazsa? Görmezden gelinir, gerçeğe sırt çevrilir. En temel konulardaki eleştirilere geçerken değinilirde, teferruata ilişkin, hemde kendilerinin pek kavramadığı sağa sola sorup öğrendikleri konular üzerinde sayfalar döktürürler. Cevap gelince konu iyice karıştırılarak arap saçına döndürülür. Fakat cevaplar ve kendilerinin söyledikleri kıvırtılamayacak cinstense, görmezden gelinir. Aklımıza bunlardan biri geldi, az önce bahsetmiştik. Giap'tan bir alıntımız için ukalaca bu eserin yanlış çevrildiği söylenmiştir. Aynı yazarın başka eserlerinden de örnekler verdiğimizde «D.G.D.» dut yemiş bülbüle dönmüştür.

Aslında burada «D.G.D.»nin yakınmalarına kulak tıkayarak sık sık klasik eserlerden, başlangıç kitaplarından sahifeler ayırmak gerekir. Belki biraz sıkılırda, daha mütevazi olmaya çalışır. Şimdiye kadar kırdığı cevizlere yenilerini eklemez.

«D.G.D.»nin daha önceki devlet üzerine olan yazılarına değindiğimizde, ciddi olarak oturup özeleştiri yapmak yerine, Marksizme katkılar yaparak yönetim ilkelerinden ve yönetim metodlarından bahseder oldular. Onları ele veren satırlar, burjuva demokrasisini baskı ve teröre dayanmayan bir devlet biçimi olarak niteledikleri satırlardır. Fakat bu konudaki bariz açıklar daha sonra, öz ve biçim katkılarını gerektirmiştir. Yalnız bu kez de, bu katkılar yapılırken geçmişte söylenenler unutulmuştur.

Bu arada «geçerken değinelim», daha önce Ekim 1976 tarihli dergilerinde bizim «marksizmin kaba bir bilgilenmesi ışığında devlet meselesine katkıda bulunma» sevdasıyla nasıl bir «biçimsel» çıkmaza girdiğimizi göstermek üzere «Devlet biçimi tahlili mi? Biçimsel devlet tahlili mi?» (yer darlığı nedeniyle bu sayıda basamadıklarını söyledikleri) yazısını yayınlayacaklarını bildirdiler. Fakat yazı

bir türlü yayınlanamadı. Yeni buluşlarından anladığımız kadarıyla yazdığımız genel doğruları yeni yeni kavrayıp, yazıları yayınlamamayı yeğ tuttular. Biraz uzunca bir alıntı yapacağız.

«Mali sermaye ekonomisinden siyasetine, ülke yönetimine kadar egemen oldu. Devlet artık bütün burjuvazinin değil, bir azınlığın yani mali sermayenin kontroluna ve denetimine geçmişti. İşte bu azınlığın yönetimi oligarşik bir yönetimdir. Burjuvazinin bütününün iktidarı yerine bir azınlığın yönetimi, **burjuva demokrasisinin yerini oligarşik yönetim ilkelerinin** (a.b.ç. Kurtuluş) alması anlamına da gelir. Yani burjuvazi emperyalizm çağına girilmesi ile birlikte demokratik yönetim ilkelerini bıraktı. Bütün burjuvazinin iktidarı, yerini finans kapitalin iktidarına bıraktı. Finans oligarşi ve oligarşik yönetim olarak adlandırılan işte bu yönetimdir.» (7)

Kusurlarına bakılmaksızın daha bunları yazdıkları sırada yönetim biçimi, yönetim ilkeleri ve yönetim metodları «katkıları» ortada yoktu. Ne bilsinler ileride böyle bir çıkmaza gireceklerini. Önemli olan üstteki alıntıyı aldığımız yazının o günlerde yazılmasının gereğidir. Yine aynı yazıda:

«Tekelci dönemle birlikte burjuvazi artık içinde faşizm özlemleri taşıyordu. Fakat gelişmiş ülkelerdeki işçi sınıfı hareketinin güçlülüğü nedeniyle buna başvuramıyordu. Yani burjuva demokrasisinin özüne dokunamadı.» (a.b.ç. - Kurtuluş)

Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu denmesin, burada da «D.G.D.»nin kusuruna bakılmasın, çünkü öz ve biçim katkıları daha yoktu. O nedenle de keyifleri nasıl isterse öyle yazıyorlardı. Tabii daha sonra bu yazdıklarına kılıf geçirmeye çalışırken oldukça sıkıştılar. Yine aynı konuda şu satırlara da rastlanabiliyor:

«Çünkü artık serbest rekabetçi dönemin burjuva devletinin muhtevası derinleşmiş (oldukça derin bir cümle - Kurtuluş) oligarşik diktatörlükler gündeme gelmiştir.» (8)

Belli ki her seferinde, «D.G.D.»nin sorunu, zevahiri kurtarmaktır. Fakat bu işi de gelişi güzel yaptıklarından bir başka sefere zevahiri kurtarılması gereken başka işler ortaya çıkmaktadır. Tabii bu isminin ilk kelimesi devrimci olan bir dergi için oldukça gayrı ciddi bir tutum olmaktadır.

Geçmişin eleştirisine yönelik «Yol Ayrımı» ve «Evrim Ve Devrim Aşamaları» yazılarından sonra üçüncü eleştiri yazımız olan «Öncü Savaşı Üzerine» yi yedinci sayımızda yayınladık. Fakat «D.G.D.» malum yöntemleriyle böyle bir şeyin farkında değil gibi davranıyor. Aslında bu günkü pratiği ile (Lafta ne söylerse söylesin) «D.G.D.» geçmişi eleştirmektedir. Bu işe teorik olarak eğilememesinin nedeni, geçmişin istismarı üzerine toparlanmasıdır. Şimdiye kadar işleri gençlik örgütü kurarak, dergi broşür yayınlayarak idare eden «D.G.D.»nin nefesi kesilmeye yüz tutmuştur. «D.G.D.» yeni çareler peşindedir. Yeni çıkarmayı düşündükleri dergi bunlardan biridir.

Görüldüğü gibi «D.G.D.»nin en büyük ızdırabı teorisizliktir. Şimdiye kadar, savunduklarını iddia ettikleriyle pek ilgilerinin olmadığını göstermeye çalıştık. Yazının başında bahsettiğimiz «G.S.B.» ile bu konuda temel bir benzerlik olduğunun anlattıklarımızdan çıkarıldığını sanıyoruz. Ayrıca gençliği temel almaları da diğer bir benzerlikleri. Bir başka benzer yanları da ayrı istikametlerde ilerlemiş ve ilerliyor olmalarıdır.

1975'in aralık sayısında «D.G.D.»nin revizyonizm ve sosyal emperyalizm değerlendirmesi şöyleydi:

«...Sovyetler Birliğindeki revizyonizmi ve gene olarak geriye dönüş konusunu ele alırken ilk işaret edilecek nokta olarak «revizyonizm burjuva ideolojisidir, o halde revizyonizm iktidara gelince burjuvazi iktidara gelmiş olur, o zamanda sosyal emperyalizm olur» şeklindeki aşırı basitleştirme ve bu suni mantıkla çözüm getirmenin sakıncalarına dikkat etmek gerekir... Devrimci bir siyasi hat böyle bir yolla oluşturulamaz. Somut durumu bütün ayrıntılarıyla doğru bir şekilde ele almak ve somut duruma uygun doğru politik bir çizgi çizmek, ağır politik yanılgılarına düşmemek gerekir.»

Demek ki aradan bir seneden fazla bir zaman geçtiğine göre sorunu «aşırı basitleştirme»den kurtararak, «karmaşık» bir halde sunabilecekleri kanısına ulaştılar.

«D.G.D.»nin daha önceki revizyonist diktatörlük zırvaları üzerine gidildiğinde, pek dergiye sahip çıkılmıyor, dergide yazılanların kendilerini bağlamadığından bahsediliyordu. Bu gün artık «hünerleri» tükenen «D.G.D.» tekrar revizyonist diktatörlük zırvalarını sağda solda savunur olmuştur. Bu tutumları daha önceleri işi idare etme çarelerinden oldukça farklı ve tehlikeli bir yoldur biz bu gelişmelerden hiç hoşnut değiliz. Ve «D.G.D.»nin çıkmaz bir sokağa dalmak üzere olduğunu görüyor ve soruyoruz.

Quo Vadis «D.G.D.»

KURTULUŞ

NOTLAR

1 — M. Çayan, Bütün Yazılar, s. 376
2 — Stalin, Strateji ve Taktikler Üzerine, s. 38
3 — Stalin, Strateji ve Taktikler Üzerine, s. 9
4 — Stalin, Strateji ve Taktikler Üzerine, s. 56
5 — Stalin, Strateji ve Taktikler Üzerine, s. 8
6 — Lenin'den, Marksizm de Gerilla Savaşı, s. 112
7 — D.G.D. sayı 5
8 — D.G.D. sayı 13

Enternasyonal

Uyan artık uykudan uyan,
Uyan, esirler dünyası.
Zulme karşı hıncımız volkan,
Bu ölüm dirim kavgası,
Yıkalım bu köhne düzeni,
Biz başka alem isteriz.
Bizi hiçe sayanlar bilsin,
Bundan sonra her şey biziz.

Bu kavga en sonuncu
Kavgamızdır artık,
Enternasyonalle
Kurtulur insanlık.

Tanrı, paşa, bey, ağa, sultan,
Nasıl bizleri kurtarır?
Bizi tüm kurtaracak olan,
Kendi kollarımızdır.
Yükselt kurtuluş bayrağını,
Zulmü rüzgârlara savur.
Körükle devrim ocağını,
Tavı gelen demire vur.

Bu kavga en sonuncu
Kavgamızdır artık,
Enternasyonalle
Kurtulur insanlık.

Hem fabrikalar hem de toprak,
Her şey emekçinin malı,
Tufeyliye tanımayız hak,
Dünya emeğin olmalı.
Cellatların döktükleri kan,
Bir gün kendilerini boğacak.
Bu kan denizinin ufkundan,
Kızıl bir güneş doğacak.

Bu kavga en sonuncu
Kavgamızdır artık,
Enternasyonalle
Kurtulur insanlık.

1 Mayıs'ta Devrimci Proletaryanın Bayrağını Yükseltelim

Amerika'nın Baltimore kentinde toplanan bir kongre ile Amerika Birleşik Devletleri işçileri «8 saatlik işgünü» için karar aldı. İşçi sınıfının bu kararının reddedilmesi üzerine ise Chicago'da toplanan işçi sendikaları kongresi «8 saatlik işgünü»nü burjuvaziye zorla kabul ettirmek için yeni bir karar aldı.

Bu kararın ardından 1 Mayıs 1886'da yüzbinlerce işçi Amerika Birleşik Devletleri'nin bütün önemli kentlerinde genel greve başladı. Meydanlarda toplanan yüzbinlerce işçi büyük gösteriler düzenledi. ABD işçi sınıfının bu büyük direnişi 3 Mayıs'ta burjuvazinin açıktan saldırısıyla karşılaştı. Polis işçilere ateş açtı. 1 işçi öldü. Ertesi günü çok daha büyük bir kitle gösterisi düzenlendi. Polis ve federal ordu Chicago'da işçilere gene saldırdı. Aynı gün bir polis merkezine bomba atıldı, bunun üzerine Chicago işçilerinin bütün önderleri tutuklandı. Hareket «bastırıldı». Bir ay sonra ise 4 işçi lideri idam edildi, diğer dördünün idam cezaları ise müebbet hapse çevrildi. 4 işçi liderinin cenazelerine ülkenin dört bir yanından gelen yüzbinlerce işçi katıldı. Ve bu cena-

ze töreni gösterdi ki 4 Mayıs'ta burjuvazi işçi sınıfının mücadelesini bastıramamıştı. ABD işçi sınıfının mücadelesi aynı yıl gelişerek devam etti. Belediye seçimlerinde işçi sınıfı büyük gelişmeler gösterdi.

Engels 1887'de ABD'deki 1 Mayıs hareketinin «Amerikan toplumunu temellerinden sarstığını» söylüyor ve ülkedeki sosyalist örgütlenmeyi nasıl geliştirdiğini şöyle anlatıyordu : «... Ülkenin geniş bir alanına yayılan ve çalışan insan yığınlarının kendiliğinden ve içgüdüsel hareketleri; sosyal koşulların sefilliğine karşı beliren hoşnutsuzlukların aynı anda patlayışı, bu patlayışların her yerde aynı olması ve aynı nedenlere dayanması, onları Amerikan topluluğunun yeni ve belirli bir sınıfı oluşturduklarının bilincine vardırdı: Pratik olarak aşağı yukarı babadan oğula işçilerin, yani proletaryanın oluşturduğu bir sınıf. Ve gerçek Amerikan içgüdüsü ile bu bilinç onları bir an önce kurtuluşlarına doğru bir sonraki adımı atmaya götürdü: başka bir deyişle amacı Meclis Binası ve Beyaz Saray'ı fethetmek olan, kendi programına sahip, çalışan insanların politik bir partisini kurmaya yöneltti. Mayıs'ta Sekiz Saatlik çalışma günü için verilen mücadele, Chicago, Milwaukee, vb'de karışıklıklar, hakim sınıfın, henüz olgunlaşmamış olan bu emek ayaklanmalarını kaba kuvvet ve kaba bir sınıf adaleti ile bastırma çabaları. Kasım'da yeni İşçi Partisi'nin tüm büyük merkezlerde örgütlenmesi ve New York, Chicago, ve Milwaukee seçimleri. Mayıs ve Kasım, o zamana dek Amerikan burjuvazisine sadece ABD tahvilatının faiz kuponunu hatırlatırdı; bundan böyle Mayısla Kasım onlara Amerikan işçi sınıfının ödenmek üzere kendi kuponlarını sunduğu tarihleri de hatırlatacak» (Engels, İngiltere'de Emekçi Sınıfların Durumu, sy. 325.)

14-21 Temmuz 1889'da Paris'te toplanan II. Enternasyonal'in birinci kongresi ise aldığı bir kararla 1 Mayıs'ı bütün ülkelerin işçilerinin enternasyonal birlik ve dayanışması için direniş günü olarak kabul etti. 1893'te Zürich'te toplanan 3. Kongresinde ise; «belirlenmiş olan tarihte, bütün ülkelerde ve şehirlerde, aynı zamanda milletlerarası bir gösteri yapılacak ve gösteri aracılığı ile, emekçiler, sekiz saatlik işgününü kabul etmesi için Paris Kongresinin öteki kararlarını uygulaması için resmi makamları zorlayacaklardır,» diye bir karar aldı. (1. Enternasyonal, J. Duclos, sy. 325)

Amerikan Emek Federasyonu ise 1890'da 1 Mayıs'ta benzer amaçlı bir gösteri yapılması için karar aldığından, 1 Mayıs böylece işçi sınıfının enternasyonal direniş günü olarak dünya komünist hareketince resmen kabul edildi.

1 Mayıs 1890'da çeşitli Avrupa kentlerinde büyük gösteriler düzenlendi. Özellikle Paris işçileri bütün şehirde gösteriler düzenlediler. 1891 1 Mayısında ise Fransız burjuvazisi gösterici işçilere saldırdı. Ordunun açtığı ateşte 10 işçi öldü. Birçok işçi lideri tutuklandı. Ama 1891'den itibaren 1 Mayıs zorla burjuvaziye kabul ettirildi. Her yıl bütün ülkelerin işçileri 1 Mayıs'ta gösteriler yapmaya başladılar.

TÜRKİYE'DE İLK 1 MAYISLAR

Ülkemizde ise 1 Mayıs, 1909'lardan itibaren Selanik, Üsküp gibi kentlerde anıldı. İstanbul'da ise ilk kez 1912'de anılan 1 Mayıs, 1921'e kadar büyük bir kitle gösterisi şekline dönüşemedi. 1921'deki bu ilk kitlevi gösteri ise anti-emperyalist bir nitelik taşımaktaydı. 1922'de İstanbul işçileri Enternasyonali söyleyerek yürüyüşler yapmışlardır. Aynı yıl ülkenin başka büyük şehirlerinde ve Ankara'da da yürüyüşler, toplantılar düzenlenmiştir.

1923'de yoğun baskılar nedeniyle 1 Mayıs anılamamıştır. Aynı yıl toplanan İzmir İktisat Kongresinde ise 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kabul edilmiş, fakat ertesi yıl 1 Mayıs gösterilerine izin verilmemişti. Daha sonra ise 1 Mayıs «Bahar Bayramı» haline gelmiş ve bir daha 1976 yılına kadar Türkiye'de 1 Mayıslarda hiçbir gösteri yapılmamıştır.

1 MAYIS 1976 VE REVİZYONİZM

Kitlevi bir biçimde son olarak 1923'te anılan 1 Mayıs, 53 yıl sonra 1976'da tekrar anıldı. DİSK'in önderliği altında 1 Mayıs'a katılan İstanbul işçilerinin yanında tüm demokratik kitle örgütleri de 1 Mayıs'a katıldılar. İkiyüzbine yakın insan üç koldan yürüyerek Taksim meydanını doldurdu.

1 Mayıs yürüyüşünün ve mitinginin en belirgin özelliği, işçi sınıfının enternasyonal birlik ve dayanışması için direniş günü olan 1 Mayıs'ın «bayram» olarak «kutlanması» idi. Revizyonistler, böylesi şanlı bir direniş gününü işçi sınıfına «bayram» olarak «kutlatıp» 1 Mayıs'ın devrimci, mücadeleci geleneğini ortadan kaldırmak, 1 Mayıs'ı bir başka cinsten bahar bayramı haline sokmak istemekteydiler. Revizyonistlerin tipik örgütlerinden İKD ise, çiçeklerle, balonlarla yürüyüşe katılarak yürüyüşü gerçekten «bayram yerine» çevirdi.

Oysa, ülkemiz gibi, emperyalizme göbeğinden bağımlı yarı-sömürge bir ülkede, oligarşinin her gün faşist devlete geçmek için işçi ve emekçi halklarımıza saldırı üstüne saldırı düzenlediği bir ülkede 1 Mayıs günü bir «bayram» olamaz. 1 Mayıs'ı bir «bayram» haline getirmek, oligarşinin icazet sınırları içinde «kutlamak» işçi sınıfının devrimci atılımını yükselen halk hareketini oligarşinin sınırları içine tıkmaktır.

Revizyonistler 1 Mayıs'ı «bayram» olarak «kutlamanın» yanı sıra, 1 Mayıs'ın temel sloganı olarak bugünü burjuvaziye Bahar Bayramı olarak değil «İşçi Bayramı» olarak ileri sürdüler. Bu anlayış ta 1 Mayıs'ı ve onunla birlikte işçi sınıfının devrimci mücadelesini oligarşinin sınırları içine hapsetmektir.

1 Mayıs somut bir hedefin sonucunda ortaya çıkmış ve somut bir hedefin çerçevesinde bütün ülkelerin işçi sınıflarına mal olmuştur. Ve, 1 Mayıs ta Türkiye işçi sınıfının ve Türkiye emekçi halklarının uğrunda mücadele edebilecekleri somut hedefleri vardır.

Herşeyden önce oligarşinin saldırıları karşısında işçi sınıfının ve emekçi halkların 1 Mayıs'taki görevi en geniş anti-faşist gösteridir. 1 Mayıs'ta Türkiye işçi sınıfı oligarşinin çizdiği sınırları, barikatları aşıp faşizme karşı gücünü göstermelidir.

1 MAYIS 1977'DE GÖREVLERİMİZ NELERDİR?

Önümüzdeki 1 Mayıs'ta da revizyonistler gene bir «bayram» düzenlemek istiyorlar. Proletarya sosyalistleri bütün güçlerini sonuna kadar zorlayarak 1 Mayıs'ı revizyonizmin bayramı olmaktan çıkarmak ve anti-faşist bir gösteri haline sokmakla görevlidirler. Bu anti-faşist gösterinin hazırlıkları derhal başlamalıdır. Proletarya sosyalistleri en geniş yığınlara 1 Mayıs'ı anlatmalı, en geniş yığınları 1 Mayıs'ta anti-faşist bir gösteriye çağırmalıdır. 1 Mayıs'ta en geniş anti-faşist cephe oluşturulmalı, faşizme karşı omuz omuza şiarı en güçlü bir biçimde hayata geçirilmelidir.

KURTULUŞ

Lenin'in Doğumunun 107. Yılını Coşkuyla Anıyoruz

Rus Sosyal - Demokrat İşçi Partisi'nin inşası, 1905 devrimi, Bolşevik örgütlenmesi, 1917 Şubatı ve 1917 Büyük Ekim Sosyalist devrimi ve dünyanın ilk sosyalist ülkesinde sosyalizmin inşası. İşte bütün bunlar 22 Nisan 1870'de doğan V. İ. Lenin'in damgasını taşıyan, tarihte yeni bir çağı, sosyalist devrimler çağını açan bir dönemin en önemli noktalarıdır.

Gerçekten Sovyet devrimi başından sonuna kadar Lenin'in damgasını taşır.

Lenin ilk mücadelesini Petersburg'taki bir marksist çalışma grubunda verdi. Daha yeni yeni marksizmin Rusya'ya girdiği o dönemlerde Lenin kesin yerini saptadı ve marksistler arasında yer aldı. Bir yandan içinde bulunduğu çalışma grubunun fabrikalara dönük ajitasyon çalışmalarına katıldı, diğer yandan da Narodniklere karşı ilk eserini tamamladı; **«Halkın Dostları Kimlerdir?»** Bu kitabı ile Lenin bireysel terörizmi mücadele biçimi olarak seçen popülistlere karşı marksizmi savunuyordu. Lenin'in Narodniklere karşı mücadelesi daha uzun zaman sürdü.

Lenin'in Petersburg'taki çalışma grubu çeşitli ajitasyon bildirilerinin yanı sıra **İşçilerin Davası** ad-

lı bir gazete çıkarmaya hazırlandı, ancak gazete daha basılmadan Çarlık polisi grubu dağıttı, grubun bir çok üyesi tutuklandı. Bu arada Lenin'de tutuklandı, daha sonra da Sibirya'ya sürgüne gönderildi.

Çarlık hapishanesinde Lenin bütün yoldaşları için bir örnekti. Her davranışıyla yoldaşlarını toparladı, onlara yol gösterdi. **Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi**'ni hapishanede yazmaya başladı, sürgünde tamamladı.

Lenin 1898'den 1901 yılına kadar sürgünde kaldı. Sürgünde **Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi**'nin yanı sıra RSDİP'nin 1. Kongresi için program çalışmaları yaptı. Ayrıca sürgün yıllarında Lenin, sürgündeki diğer Rus Marksistleri ile tanıştı.

Sürgün yıllarında Lenin bütün Rusya için bir gazetenin gerekliliğini kavradı. Yurtdışına çıkmadan önce bu gazetenin ilk örgütlenmelerini hazırladı ve Almanya'ya gitti.

Yurtdışında Lenin, o dönem Rusya'daki marksist hareketin önderi Plekhanov'un önderliğinde ki **Emeğin Kurtuluşu** grubu ile temas etti. Plekhanov ve diğerleri daha ilk görüşlerinde Lenin'in Rus devriminin gelecekteki önderi olduğunu kavradılar.

Kısa bir süre sonra ISKRA (Kıvılcım) yayınlanmaya başlandı. ISKRA gerçekten bir «kıvılcım» oldu. Kısa zamanda bir çok dağınık grup ISKRA'nın çevresinde toplanmaya başladılar.

Lenin ISKRA'da çıkan yazıları ile ve başlıca **Bir Yoldaşa Mektup,** ve **Nereden Başlamalı** makaleleri ile RSDİP'nin, Leninist örgütlenmenin ilkelerini tesbit etti. 1902'de yazdığı **Ne Yapmalı** ile de Leninist partinin ilke ve esaslarını en olgun biçime ulaştırdı.

Ne Yapmalı ile birlikte Lenin Ekonomistlere karşı da savaş açtı. Bu savaş partinin 1902 yılındaki 2. Kongresine kadar sürdü. Lenin Kongreye tarım

meselesine de açıklık getiren bir program taslağı getirdi. RSDİP'nin 2. Kongresi Rusya'da marksizmin, ekonomizme karşı zaferi oldu. RSDİP, Bolşevikler ve Menşevikler olarak ikiye bölündü. 2. Kongre de Bolşevikler ile Menşevikler arasındaki tartışma görünürde bir «tüzük tartışması» idi. Ama gerçekte devrimci marksizm ile ekonomizm arasındaydı. Kongre boyunca Lenin, devrimci partinin, savaş örgütünün temel ilkelerini savundu. Kongre sonrasında ISKRA Menşeviklerin eline geçti.

1902 RSDİP 2. Kongresinden 1905 devrimine kadar geçen süre Bolşevikliklerin örgütlenme yıllarıdır. Ve 1905 devriminde Lenin gene Rus proletaryasının yol göstericisidir.

Bazıları, ülkesinden binlerce kilometre ötede yaşayan Lenin'i «sırça köşkünde» teori yapan biri sanırlar. Gerçekten de yurtdışında yaşayan birinin ülke somutuna uygun bir teorisyen olması mümkün müdür? Lenin için evet, mümkündür. O, Rusya'da olan bütün olayları günü gününe izlemekteydi, proletaryanın mücadelesini en ayrıntılı bir biçimde takip ediyordu. Karısı Kurupskaya anılarında şöyle diyor :

«Vladimir İlyiç'in, proletaryanın sınıf güdüsüne, yaratıcı gücüne ve tarihsel görevine sarsılmaz inancı vardı. Bu inanç Vladimir İlyiç'te birdenbire doğmamıştı; aksine, Marx'ın sınıf mücadelesinin kahramanlığını ve gücünü koymayı öğrendiği uzun yıllar boyunca, büyük çabalarla yerleşmişti. Bu bilinmeyen bir güce olan kör inanç değil, fakat proleter yanın gücüne ve onun işçi sınıfının kurtuluşundaki tükenmez rolüne ve muazzam bilgiye, hayatın gerçeklerinin derinlemesine incelenmesine dayanan, kökleri derin bir inançtı.» (Lenin'den Anılar, N.K. Krupskaya, cilt 1, sy. 123)

İşte bu «kökleri derin inancı» nedeniyle Lenin her fabrikadaki durumu bilmek, öğrenmek istiyor, her işçi hareketini uzun uzun tahlil ediyordu. Onun bu ilgisidir ki, ülkesinden binlerce kilometre uzakta somut durumun somut tahlilini yapmasını sağlıyordu. Rusya'daki Bolşevik örgütlenmeyi kurmasını, yönlendirmesini sağlıyordu.

1905'te Lenin Petersburg'a döndü. 1907'ye kadar Rusya'da ve Finlandiya'da kaldı ve sonunda tekrar yurt dışına çıktı ve bir daha ülkesine 1917'de döndü.

1905'de proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik iktidarını formüle etti. Kesintisiz devrim anlayışını ise **İki Taktik** kitabında olgunlaştırdı.

Devrimin yenilgisini gericilik yılları izledi. Devrim yıllarında toplanan 3. Kongre ise Bolşevikler ve Menşevikler arasındaki ayrımı kesin bir hale soktu. 1910'a kadar süren gericilik yıllarında Lenin Bolşevik örgütlenmesini yeniden inşaa etti. Bu dönemin sonunda Parti güçlenmişti. Gericilik yıllarında Lenin hareket içinde doğan idealizme karşı **Materyalizm ve Ampiriokritisizm**'i yazdı.

1911-14 yılları Rusya'daki devrimci mücadelenin geliştiği yıllar oldu. Lenin bütün dikkati ile Rusya'daki gelişen mücadeleyi izliyordu. Rusya'daki yoldaşlarından sık sık daha fazla bilgi göndermelerini istiyordu. Devrimci mücadelenin yükseldiği yıllarda PRAVDA (Gerçek) yayınlanmaya başlandı. PRAVDA Bolşeviklerin proletarya arasındaki güçlerinin somut göstergesi oldu. Artık Lenin bütün gücüyle yaklaşan devrim için Bolşevik Partisini örgütlüyor, yönlendiriyordu.

Emperyalist savaşla birlikte gerek Rusya içinde, gerekse enternasyonal proletarya hareketi içinde büyük bir dalgalanma oldu. Enternasyonal pro-

letarya hareketi sosyal-şovenler, sosyal-emperyalistler cephesi ve proleter enternasyonalistleri olarak ikiye bölündü. İşte bu dönemde Lenin enternasyonal proletarya hareketinin en önde gelen önderi haline geldi. II. Enternasyonal oportünizmine, sosyal-emperyalizme ve sosyal-şovenizme karşı mücadeleye girdi. **Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı,** ardından **Emperyalizm, Marksizmin Bir Karikatürü,** Kautscky'ci oportünistlere karşı marksizmi savunan başlıca yazılarıdır. Bu kitaplarıyla birlikte Lenin, aynı zamanda, kapitalizmin en son aşamasının tahlilini yaptı.

Savaşla birlikte Rusya'daki devrimci mücadele ve Bolşevik örgütlenmesi en yüksek noktalarına ulaştı ve 1917 Şubat'ında burjuva demokratik devrimi patlak verdi. Dünya tarihinin ender rastlanan olaylarından biri gerçekleşti; ikili iktidar. Burjuva iktidarı ve kendi gönül rızası ile iktidarı burjuvaziye veren işçi köylü asker sovyetleri.

1917 Nisanında Lenin Rusya'ya döndü: Muazzam bir işçi-asker kalabalığı Lenin'i karşıladı.

Nisan-Ekim arası Lenin devrimi örgütledi. **Nisan Tezleri** ile de Rusya'daki yeni somut durumu tahlil edip yeni devrim aşamasını tesbit etti: Sosyalist Devrim.

Ve 1917 Ekiminde Tarihin ilk sosyalist ülkesi, SSCB kuruldu. Lenin SSCB'nin ilk hükümet başkanı oldu.

SSCB bundan sonra Lenin'in önderliğinde önce emperyalist saldırıyı püskürttü, ardından iç savaşa girdi ve SSCBKP ve Kızıl Ordu iç savaştan zaferle çıktı. SSCBKP ve önderi Lenin, iç savaş boyunca Beyaz Ordu'nun yanı sıra ekonomik durumla ve kıtlıkla da savaştılar. Ama zafer gene Marksizm-Leninizm'in oldu. Lenin'in önderliğinde tek ülkede sosyalizmin kuruluşuna geçildi.

Devrim sonrasında Lenin enternasyonal proletarya hareketi içindeki oportünizmle mücadeleye devam etti. 1916'da yayınlanan **Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky'i Devlet ve İhtilal** ve birçok diğer makale takip etti. II. Enternasyonal oportünizmi mahkum edildi. III. Enternasyonal kuruldu.

Lenin'in 54 yıllık yaşamı yoğun bir mücadeleyi kapsar. O, sadece Rus devriminin mimarı değil, bütün ülkelerin proleterlerinin ve tüm ezilen halkların önderi, yol göstericisidir. O, çağımızın en büyük teorisyenlerinden, ve eylemcilerinden biridir.

Burjuvazi çok zaman Marx ve Engels'i birer bilim adamı, iktisatçı, filozof, tarihçi olarak göstermeye çalışır. Onların eylemden, pratikten uzak olduklarını vurgulamak ister. Ancak Lenin'in eylemi, pratiği okadar somuttur ki ve SSCB ve onu izleyen diğer sosyalist ülkeler o kadar somuttur ki burjuvazi aynı işi Lenin için yapamamaktadır.

Lenin; parti, devlet, devrim, çalışma tarzı, ulusal mesele, köylü meselesi proleterya enternasyonalizmi gibi, bütün konularda enternasyonal proletarya hareketine ölümsüz bir miras bırakmıştır.

Onun mirasına sımsıkı sarılmak, onun bıraktığı bayrağı yükseltmek görevimizdir. Lenin'in yolunda ileri...

KURTULUŞ

Proletarya'nın Devrimci Partisi Üzerine Genel Bir Yaklaşım

Kitleleri devrim mücadelesine katmak, onları devrim mücadelesinde yönlendirmek, kısacası kitleleri devrim için örgütlemek sosyalist hareketin her dönemde en acil, en önemli meselesidir. Özellikle proletaryanın devrimci bir partisinin bulunmadığı ülkelerde örgütlenme, örgüt meselesi hareketin karşısına dikilmiş en temel, en hayati görevdir. Böyle bir ülkede proletaryanın devrimci partisinin inşaası diğer bütün meselelerin üzerinde sosyalistlerin karşısına dikilir. Zira, bağımsız bir devrimci siyasi örgütlenmesi, devrimci bir partisi olmadan proletaryanın devrim yapması kesinlikle beklenemez.

En genel tanımı ile parti, bir sınıf yada zümrenin siyasi çıkarlarını savunan, onu iktidar yapmaya çalışan, iktidarını koruyan bir siyasi birliktir. Sınıfın çıkarlarını temsil eden, sınıfın iktidara giden yolunu çizen (yada iktidarını koruyan) bir programa ve bu programı sosyal pratiğe, hayata geçiren bir çalışma tarzına sahiptir.

Proletaryanın devrimci partisi ise, içinde proletaryanın örgütlendiği, proletaryanın ideolojisi ile donanmış, onun iktidarını amaçlayan ve iktidara

geldiğinde onu koruyan bir araçtır. Diğer sınıflardan, onların ideolojilerinden **bağımsız** olarak örgütlenmiş bir partidir. Proletarya partisinin «devrimci» karakterini ise marksizm-leninizm ile donanmış olması oluşturmaktadır.

Partinin gerçekten bir proletarya partisi olması, özellikle yapısal ama daha da önemli olarak, bir program meselesidir. Partinin programı, marksizm-leninizmin ülkenin somut şartlarının somut tahliline uygulanmasıdır. Ancak, marksist-leninist bir programın ortaya çıkabilmesinin koşulu, marksizm-leninizmin harekete egemen olmasıdır. Marksizm-leninizmin bir dogma olmadığı da unutulmamalıdır. Devrimci partinin, devrimci programı marksizm-leninizmin ülkenin somut şartlarına doğru bir biçimde uygulanarak, ülkenin somut şartları doğru bir biçimde tahlil edilerek ortaya çıkarılır. Hiç bir şabloncu anlayışa yer yoktur. Bir ülkenin somut şartlarında ortaya çıkmış bir devrim «modeli» bir başka ülkeye aynen uygulanamaz.

Partinin programı kabulünden sonra değişiklik lere uğrayabilir. Bu, yeni somut şartların ortaya çıkmasının bir sonucu olabileceği gibi, genç bir hareketin programın oluşturulması sırasında somut şartların somut tahlilindeki yanılgılardan da olabilir. Esas olan marksizm-leninizmin harekete egemen olmasıdır, partinin proletaryanın üzerinde yükselmesidir. Ancak bu koşullar olduğu takdirde, somut şartların değerlendirilmesindeki hataların eksikliklerin önemleri azalır, yerlerine yeniden doğru değerlendirmeler, tespitler yapmak mümkün olabilir. Ancak bu takdirde marksizm-leninizm hareketin kılavuzu olabilir.

Çalışma tarzı ise marksizm-leninizmin, partinin programının sosyal pratiğe geçirilmesidir. Yığınla-

rın, parti programının çevresinde toparlanması, harekete geçirilmesidir.

Bütün ülkelerdeki devrimci proletarya partilerinin çalışma tarzlarının en genel ilkeleri evrenseldir. Bu evrensel ilkeler Leninist parti anlayışının ürünüdür. Ancak, bu genel evrensel ilkeler marksizm-leninizmin, programın, canlı hayata geçmesine yetmez. Aynen program sorununda olduğu gibi, bir ülkenin devrimci partisinin çalışma tarzı **aynen** bir başka ülkenin devrimci partisinin çalışma tarzı olarak işleyemez. Mutlaka, ülkenin somutunda ortaya çıkmış, gelişmiş bir çalışma tarzı gereklidir. Programda olduğu gibi, çalışma tarzında da başlangıçta eksiklikler, yanlışlıklar olabilir. Bu hatalar da ancak hareketin leninist partinin evrensel çalışma tarzını özümlemiş olması ile düzeltilebilir.

Kısacası, proletarya partisinden bahsedebilmek için herşeyden önce en temel olarak marksizm-leninizmin harekete egemen olması gerekmektedir. Bu esas üzerinde de somut şartların somut tahlili ile ortaya çıkmış bir program ve çalışma tarzı gereklidir.

Bugüne kadar ülkemizde bir yığın sosyalist partiler kurulmuştur. Günümüzde de bir yığın sosyalist parti vardır. Hepsi de «proletaryanın öz örgütü» olma iddiasındadırlar. Ama bu «sosyalist» partilere proletaryanın devrimci partisi demek mümkün değildir. (*)

Herşeyden önce Türkiye sosyalist hareketinde tam bir teorik, ideolojik keşmekeş, tam bir teorik kaos hakimdir. Marksizm-leninizmin en genel yasaları dahi eyleme yol gösterici değil, tartışma konu-

---

(*) Türkiye sosyalist hareketi içinde bugüne kadar ortaya çıkmış «sosyalist» partilerin program ve çalışma tarzı açısından eleştirileri bir başka yazının konusudur.

sudur. Bu durum, bu teorik keşmekeş hareketin en büyük zaafıdır.

Devrim anlayışı, parti, demokrasi gibi **nisbeten** daha karmaşık meselelerin yanı sıra, devletin **daima** bir baskı ve zor aracı olduğu, diyalektik materyalizmin en basit konuları (evrim, devrim gibi) tartışılmaktadır. Bunlar, açık açık hareketin içinde bulunduğu teorik keşmekeşi, zaafı göstermektedir.

Teori bir eylem kılavuzu olarak özümlenmemekte, ama, ideolojik (!) tartışmalarda karşı tarafı mat etme aracı olarak kullanılmakta. En genel ilkeler ters düşüldüğünde ise derhal ya marksizm-leninizme yeni katkılar (!) yapılmakta, yada meseleden kurtulabilmek için bin bir çeşit tahrifata girişilmekte. Bu karmakarışık teorik yapı içinde ise elbette ki doğru bir programın doğması mümkün olmamaktadır. Her türden oportünizm hareketin dört bir yanını sarmıştır. Aynı teorik keşmekeş, ülkenin somutundan doğmuş bir çalışma tarzının da olmamasının nedenidir. İşte bu nedenledir ki, Türkiye sosyalist hareketinin bugünkü temel görevi proletarya partisinin programının ve çalışma tarzının üzerinde yükseleceği bir teorik netliğe kavuşmaktır, marksizm-leninizmin en genel evrensel ilkelerini harekete egemen kılmaktır.

Biz bu yazıda leninist partinin genel bazı ilkelerini sergilemeye çalışacağız.

DEVRİMCİ PARTİ

Çağımızda Devrimci Parti'nin ilk ve temel özelliği bu partinin proletaryanın partisi olmasıdır. Çünkü çağımızda sonuna kadar devrimci olan tek sınıf proletaryadır. Sadece proletarya sosyalizme geçiş ve sınıfsız toplumu kurmak için savaşır. Sosyalizm ve sınıfsız toplum sadece proletaryanın özlemidir. Ancak toplumda proletaryanın dışında başka sınıf ve

tabakaların «devrimci» partileri olamaz mı? Elbette olabilir. Ama proletarya temeli üzerinde yükselmeyen bütün diğer «devrimci» partiler, küçük burjuva devrimci partileri, ancak proletaryanın devrimci mücadelesini izledikleri takdirde devrimci sıfatını takınabilirler. Çağımızda proletaryanın dışındaki bütün diğer sınıf ve tabakalar ancak proletaryanın devrimci mücadelesinin yanında yer aldıkları takdirde devrimci mücadeleye katılabilirler. Çağımızda proletarya dışındaki hiç bir sınıf ve tabaka bağımsız bir eylem ile sosyal bir devrimi gerçekleştiremez.

Ancak, proletarya temeli üzerinde yükselen bütün siyasi örgütlenmeler, partiler, proletaryanın devrimci örgütlenmesi midir? Hayır. Geniş proleter yığınları örgütlemiş, bir araya getirmiş bütün partiler, proletaryanın devrimci partileri değildir. Marksizm-leninizmle donanmamış ama proletarya arasında «geniş» bir tabanı olan bir parti, evet proletaryanın bir siyasi örgütlenmesidir ama sosyal devrimi gerçekleştirecek, devrimci bir proletarya partisi değildir.

Kısacası, Leninist Parti, modern sanayi proletaryasının temeli üzerinde yükselen, marksizm-leninizm ile donanmış bir savaş örgütüdür. Bunun dışındaki bütün siyasi «proleter» örgütlenmeleri yada «devrimci» örgütlenmeler ya küçük burjuva devrimci partileridir, yada, oportünist örgütlenmelerdir.

PROLETARYANIN DEVRİMCİ PARTİSİ

Proletarya Partisi deyince, proletaryanın bağımsız devrimci siyasi örgütlenmesini anlıyoruz. Proletaryanın devrim; iktidar mücadelesini çevresinde örgütlenerek yürüttüğü mücadele ve savaş

organını anlıyoruz. Kısacası, Leninist savaş örgütünü anlıyoruz.

Leninist partinin temel özellikleri şunlardır:

1. Proletarya partisi bütün diğer sınıflardan bağımsızdır.

2. Parti, proletaryanın ve tüm halkın öncüsü, yol göstericisidir.

3. Parti, proletarya iktidarının aletidir.

Proletarya Partisi Bütün Diğer Sınıflardan Bağımsızdır

Proletaryanın devrimci partisinin nihai amacı sınıfsız toplumdur. Kapitalist toplumda sınıfsız bir toplum için sonuna kadar mücadele edecek olan ve böyle bir mücadeleyi sürdürebilmek için doğal olarak yeterince örgütlü olan tek sınıf proletaryadır. İşte bu nedenle proletaryanın devrimci partisi diğer bütün sınıflardan bağımsız olarak proletaryanın örgütlendiği bir partidir.

Proletarya Partisinin ideolojisi marksizm-leninizmdir. Proletarya sosyalizmidir. Kadroları proleterlerdir, toplumun kurtuluşunun tek yolunun proletaryanın ideolojisini izlemek olduğunu kavramış şehir ve köy küçük burjuvalarıdır, ve en önemli olarak kendilerini proletaryanın mücadelesine adamış olan profesyonel devrimcilerdir.

Proletaryanın **bağımsız** siyasi örgütü, devrimci partisi hiç bir zaman içinde sınıfların ittifak yaptıkları bir yer değildir. Parti devrim mücadelesi boyunca ittifak yapacağı sınıflara yan örgütleri ile ulaşır.

Oysa Türkiye'de genel olarak sol'un parti anlayışı daha ziyade bir emekçiler partisidir. Proletaryanın bağımsız siyasi örgütü değildir. Emekçiler partisi, proletaryanın müttefikleri ile birlikte kuracağı, dolayısıyla proletaryanın sınıfsal çıkarlarının yanı sıra diğer emekçi sınıfların çıkarlarını da azami

programı içinde savunan bir siyasi partidir ki, proletaryanın devrimci partisi ile yakından uzaktan ilgisi yoktur.

Proletaryanın bağımsız siyasi örgütü esas olarak proletaryanın sınıfsal çıkarlarının savunucusudur. Proletarya ile birlikte emekçilerin tümünün sosyal kurtuluşunu savunur. Ama nihai hedef olarak sınıfsız toplumu amaçlayan bir parti sadece proletaryanın örgütüdür, çünkü toplumda proletaryadan başka hiç bir sınıf böyle bir amaç için sonuna kadar mücadele etmez.

Parti, Proletaryanın ve Tüm Halkın Öncüsü, Yol Göstericisidir

Devrimci parti, proletaryanın en iyi unsurlarından oluşur. Kadroları esas olarak profesyonel devrimcilerden oluşur. Proletaryanın tüm devrimci deneyleriyle, marksizm-leninizmin tüm teorik bilgisi ile donanmış olmalıdır.

Proletarya Partisini dar, ufak bir parti olarak görmek yanlıştır. O, esas olarak bir öncüler örgütüdür ama aynı zamanda proletaryayı, halkı kavrar, devrime giden uzun ve karmaşık yol boyunca onlara yol gösterir, yönetir.

Proletaryanın devrimci partisi, merkezi bir çekirdek etrafında örgütlenmiş, sımsıkı örgütlenmiş bir profesyoneller örgütüdür. İhtisaslaşmış, demir disiplinli bir öncüler örgütüdür. Proletaryanın en iyi, en bilinçli, en fedakar, en kararlı unsurlarından oluşur. Partinin temeli bunlardır. Ama Proletaryanın partisini sadece bu öncülerle sınırlamak, dar bir örgüt olarak görmek yanlıştır. Parti, bu profesyoneller örgütü diyebileceğimiz, öncülerin örgütünün çevresinde toplanmış sayısız sınıfsal örgütlerin, proletaryanın sayısız sınıfsal örgütlerinin bir toplamıdır.

Bütün sınıfın içinde örgütlendiği bir örgüt değildir, ama bütün sınıfın çevresinde örgütlendiği bir örgüttür. İçinde örgütlenenler sınıfın en bilinçli unsurlarıdır ve tüm sınıfın mücadelesinin yol göstericileri, örgütleyicileridirler.

Proletarya partisinin bu özelliği iyi kavranmayan ve çok zaman da çarpıtılan bir konudur. Bazıları proletaryanın devrimci partisinin tüm sınıfı kucaklamasını isterler. Bunların temel itirazı «bir avuç»luk azınlığın tüm sınıfı temsil edemeyeceğidir. Her şeyden önce «Parti sınıfın sınıf bilincine sahip öncü kesimidir, en ileri kesimidir.» Öncünün gücü *kendi sayısının on, yüz ve daha fazlası kadar* büyüktür. «Çünkü örgütlenmiş öncüler giderek daha fazla politik eyleme yatkınlık duyan sınıfın büyük çoğunluğunu, harekete geçireceklerdir. Öncü'nün gücü, yani partinin gücü, sayısının kabarık olmasında değildir, onun gücü, marksizm-leninizm'le donanmış olmasındadır, örgütlü olmasındadır. Öte yandan, kapitalizmin şartları altında, kapitalizmin pasifikasyonu altında olan proletaryanın bütününün sınıfının durumunun bilincine varması düşünülemez. Ancak sınıfın belli, ufak bir kısmı sınıfının durumunun bilincine varacak, örgütlenecek ve sınıfın geri kesimlerini yönetecektir. Ancak, bütün bunlardan sonra dahi proletarya partisinin bir «azınlık» partisi olduğu söylenemez. Evet, proletaryanın devrimci partisi sınıfın azınlığını oluşturan, öncülerden, profesyonel devrimcilerden oluşur ama proletaryanın devrimci partisi sınıfın çeşitli diğer örgütleri ile çevrilmiş bir örgütlenmedir.

En dar anlamıyla aldığımızda proletarya partisinin «özü» partinin merkez komitesidir. Merkez komitesi, sınıfın en ileri önderleridir. Parti merkez komitesi bir çok komite ve diğer parti örgütleri ile çevrilidir ve bu parti örgütleri de yukarıda da belirtti-

ğimiz gibi proletaryanın sayısız sınıfsal örgütleri ile çevrilidir. Ve bu sayısız sınıfsal örgütün çevresinde sınıfın bütününü görmek mümkündür.

Evet, proletarya partisi dar bir profesyoneller örgütüdür, ama aynı zamanda sınıfın en geniş kesimlerini çevresinde toplamış, geniş ve yaygın bir örgütlenmedir.

Bunun yanı sıra, öncüler örgütünün görevi sadece proletaryanın mücadelesine yol göstermek değildir. Parti, aynı zamanda tüm halkın mücadelesinin de öncüsü, yol göstericisi ve örgütleyicisidir. Proletaryanın yanı sıra tüm halk sınıf ve tabakaları içinde de çalışır. Onların dağınık, bağımsız mücadelelerini proletaryanın mücadelesinin çevresinde toplar, toplamaya çalışır. Bunu başardığı ölçüde de proletaryanın partisi en geniş emekçi yığınları kucaklayan bir yığın örgütüdür.

Devrim öncesinde proletaryanın devrimci partisinin iki programı vardır; azami ve asgari programlar. Azami program, proletarya diktatörlüğünün, sosyalizmin, sınıfsız topluma giden yolun programıdır. Proletaryanın kendi taleplerinin programıdır. Asgari program ise, proletaryanın müttefikleri ile çevresinde birleşeceği programdır. Bu programın temelinde proletaryanın yoksul köylülerle yapacağı ittifak yatar ve asgari program bu ittifakın üzerinde, proletaryanın önündeki devrimci adıma uygun ittifaklar silsilesini sağlar.

Proletaryanın Devrimci Partisi bir sınıflar yada sempatizanlar kaosu değildir. Evet, o tüm halkın mücadelesini örgütleyen, örgütlemeye çalışan bir partidir, ama tüm halkın içinde örgütlendiği, on binlerce, milyonlarca üyesi olan bir parti değildir. *Sınıfın, tüm emekçi halkın en geri ve en ileri* unsurlarının yan yana bulunduğu bir parti değildir. Böylesi bir parti devrim yapmak için yola çıkmak-

tan ziyade belki üye sayısını çoğalta çoğalta toplumu örgütlemeyi ve sosyal kurtuluşu sağlamayı amaçlar ama bunun da marksizm-leninizm ile pek bir ilintisi yoktur.

Proletaryanın partisi sadece sınıfın en ileri unsurlarının örgütü olmakla da kalmaz. Her türlü sapmadan da sürekli olarak arınmak zorundadır. Saflarında hiç bir zaman, hiç bir şekilde marksizm-leninizmden en ufak bir sapmaya izin vermez. Hiç bir yabancı ideolojinin parti saflarında dolaşmasına izin vermez. Ancak böylelikle, yani tüm diğer sınıfların ideolojilerinden arınmış, sınıfın en iyi unsurlarından temel kadrolarını oluşturmuş bir parti, marksizm-leninizmi kendisine eylem kılavuzu edinmiş bir parti devrime giden yolda proletaryaya ve halka öncülük edebilir, sınıflar savaşını yönetebilir.

Kısacası, parti, merkezi bir yönetime sahip, sayısız örgütlenmeleri, karmaşık, birbirinin içine girmiş, sınırları belli olmayan bir yapıya sahiptir. İdeolojik ve pratik bir önderliğin çevresinde toplanmış sayısız parti örgütlerinden, onları kuşatan sayısız parti-dışı sınıfsal örgütlerden ve onları da kuşatan tüm proletaryadan oluşur.

Demek ki Proletaryanın Devrimci Partisi bir yanıyla dar bir örgüttür, diğer yanıyla da en geniş yığınsal bir örgüttür.

Parti, Proletarya İktidarının Aletidir

Ve parti, sadece devrim öncesinde proletaryayı yöneten, ittifaklarını kuran bir örgüt değildir. Partinin devrim sonrasında da sınıfsız toplum kuruluncaya kadar görevleri vardır.

Devrim öncesinde proletaryayı yöneten, ittifaklarını kuran, devrimci mücadeleyi sürdüren ve sonunda proletarya iktidarını kuran Parti, devrim sonrasında da proletarya iktidarını korumak, Proletarya Partisini yaymak ve geliştirmek ile yükümlüdür.

Proletaryayı küçük burjuva etkilerden korur ve bir dizi ekonomik ve kültürel tedbirlerle sınıfsız toplumun kuruluşu için çalışır.

Proletarya iktidarı döneminde Parti, sınıfla daha yoğun bir birleşme içinde olmalıdır. Süreç içinde tüm sınıfı öncünün, yani partinin seviyesine yükseltmelidir. Aynı toplumu öncünün, yani proletaryanın seviyesine yükselttiği gibi.

Son olarak, proletarya partisi devrimci proletarya enternasyonalinin ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Sadece ülke proletaryasının örgütü değildir, o, dünya proletarya ordusunun, enternasyonal proletarya hareketinin bir parçası, bir bölüğüdür. Sadece kendi ülkesinin burjuvazisine ya da kendi ülkesindeki emperyalizme karşı değil, tüm dünya çapında emperyalizme karşı savaşmalı, tüm dünya çapında burjuvaziyi yenmeye çalışmalıdır.

Proletarya Partisinin emperyalizme karşı proleter enternasyonalizmi içinde verdiği savaş devrim öncesinde olduğu kadar, devrim sonrasında da, proletarya iktidarı döneminde de verilmelidir. Üstelik daha da yoğun ve güçlü olarak. Tüm dünya proletaryasının ve ezilen halkların mücadeleleri en aktif bir biçimde desteklenmelidir.

ÇALIŞMA BİÇİMİ

Yukarıda soıraladığımız **en genel** ilkeler ve özellikler, partinin çalışma tarzının **en genel** ilkeleri ile birleşmedikçe bir anlam taşımaz. Ve çalışma tarzının en genel ilkeleri, genellikle proletarya partisi konusunda oportünizm ile marksizm-leninizm arasındaki ayırdedici farkı oluşturur.

Çok zaman oportünistler Leninist partinin yukarıda sıraladığımız ilkelerini ve özelliklerini reddetmezler, hatta papağan gibi tekrarlar dururlar ve

tekrarladıkça da en leninist parti anlayışını kendilerinin savunduklarını sanırlar. Oysa, leninist çalışma tarzının egemen olmadığı bir parti, proletaryanın devrimci partisi değildir ve oportünistlerin leninist partiden genellikle kıvırttıkları nokta da burasıdır.

Leninist partinin bir başka tanımı! «yeni türden bir parti», «emperyalist dönemin partisi»dir. Onun bu tanımı, 2. Enternasyonal partilerinden ayırdedici şu özelliklerinden gelir:

1. Parti bir savaş örgütüdür,
2. Parti çalışmasının esasları gizliliktir
3. Parti'de demokratik merkeziyetçilik egemendir.

Parti Bir Savaş Örgütüdür

2. Enternasyonal partilerinin en kısa tanımları; pasifizm ve parlamenterizmdir. Kökenleri burjuva demokratik devletlerin olduğu, kapitalizmin serbest rekabetçi dönemine dayanan 2. enternasyonal partileri, demokrasinin olumsuzlaması olan emperyalist çağda da burjuva demokratik devletler döneminin çalışma anlayışına sahiptiler. Temelleri geniş yığınsal örgütlerdi. Çokluk «barışçı geçiş»e inanmaktaydılar.

Devrimin şiddetle olacağına olan inançlarını kaybetmiş, proletarya diktatörlüğünü reddeden 2. Enternasyonal Partilerinin karşısında leninist parti bir savaş örgütüdür. Örgütlenmesindeki tüm ilkeler hep onun bu «savaş örgütü» niteliğinden kaynaklanmaktadır.

Burjuva demokrasisi, tek tek burjuva demokratik hakları kazanmak için çalışan 2. enternasyonal partilerine karşı, emperyalist dönemin proletarya partisi, leninist savaş örgütü, gelişmiş metropol ülkelerde proletarya diktatörlüğü, sosyalizm için, he-

nüz burjuva demokratik devrimlerini tamamlamamış, az gelişmiş kapitalist ülkelerde ise işçilerin, köylülerin devrimci demokratik iktidarı için, işçi-köylü demokrasisi için savaşır. Emperyalist dönemde proletarya tek tek burjuva demokratik haklar için mücadele etmez. Tek tek burjuva demokratik haklar, demokratik devrim mücadelesinin yan ürünleridir. Geçerken kazanılan haklardır. Uğrunda savaşılan bütün olarak demokrasidir ki o da işçilerin-köylülerin devrimci demokrasileridir.

Proletaryanın devrim yolundaki her ileri adımı yeni burjuva demokratik hakların kazanılmasına, her geri adımı ise kaybedilmesine neden olur.

Özetle, burjuva demokrasisinin sınırları içine kendini hapsetmiş, onu biraz daha genişletmek peşinde olan 2. enternasyonalin pasifist, parlamentarist partilerine, düzen örgütlerine karşı leninist parti bir savaş örgütüdür.

Leninist parti anlayışının yeni doğduğu dönemlerde eski revizyonistlerle leninistler arasındaki temel fark, parlamento için örgütlenmiş geniş bir yığın örgütü (herkesin içine doldurulduğu bir parti) ile öncülerden, profesyonel devrimcilerden oluşan bir partiydi. Yığınsal görünümlü ama kof bir parti ile dar görünümlü ama yığınsal bir parti arasındaki farktı. O dönemin tartışmalarında esas olan buydu.

Günümüzde ise modern revizyonistler hiç değilse lafta leninist partiyi savunur görünürler. Ama iş, o partinin çalışma tarzına gelince, derhal ikinci enternasyonalcilerle olan paralellikleri ortaya çıkar. «Savaş örgütü»nü derhal inkar ederler.

Parti çalışmasının esasının gizlilik olması ve daha önemlisi ordulu parti anlayışı modern revizyonistlerle marksist-leninistler arasındaki ayırımı oluşturur. Özellikle de ordulu parti anlayışı modern

revizyonizm ile proletarya sosyalistleri arasındaki ayırdedici çizgiyi oluşturur.

Ordulu parti, ordusuz parti anlayışları gerçekte parti konusundaki bir tartışmanın, sadece bu tartışmanın değil, devrim anlayışları arasındaki farklılıkların sonucudur. Burjuvazinin çizdiği sınırlar içinde kalıp kalmama meselesidir. Son tahlilde devrim yapıp, yapmama meselesidir.

Marksist-leninistler karşısındaki ikinci yanlış çizgi «sol» oportünistlerdir. Onlar ordulu parti anlayışını doğru bir biçimde kabul ederler, bu noktada proletarya sosyalizmine yaklaşırlar ama leninist partinin tüm diğer ilkelerini reddederek, görmemezlikten gelerek ordulu parti anlayışını kabul ederler. Onlar, öncüler örgütü etrafındaki yığınsal örgütlenmeyi, daha da önemli olarak siyasi çalışmayı reddederler.

Sol oportünistler marksizm-leninizmin en basit gerçeklerini unuttukları yada bilmediklerinden zaman zaman silahlı mücadelenin, zaman zaman ise siyasi çalışmanın ve bazı somut koşullarda da her ikisinin birden temel çalışma olabileceğini anlayamazlar. Ve daha vahimi ülkemizde görüldüğü gibi silahlı mücadeleyi sadece devrim döneminin çalışma biçimi sanırlar. Evrim sürecinde silahlı mücadeleyi (temel olmadan) inkar ederler. Bütün bunlar onların dar görüşlülüklerinden çok, leninist parti anlayışını, çalışma tarzını kavrayamamalarından gelmektedir.

«Ordulu parti» anlayışındaki bir başka **mekanik,** şabloncu kavrayış ise özellikle Çin, Vietnam, Laos devrimci proletarya partilerinin kopyacılığıdır. «Ordulu parti anlayışı» ile kast edilen, proletaryanın devrimci partisinin sosyal devrimi şiddet yolu ile gerçekleştirmek için örgütlenmesidir. Yoksa, kast edilen kesinlikle siyasi görevler için, siyasi ajitas-

yon ve propoganda için parti ve onun askeri kolu olarak da bir ordu değildir. Bu örgütlenme biçimi Çin, Vietnam ve diğer Hindi Çini devrimci proletarya partilerinin, kendi özgül koşulları içinde izledikleri yoldur. Ancak tek yol, sosyal devrimi gerçekleştirebilecek (şiddet yolu ile) bir örgütlenmedir. Partinin şu yada bu biçimde silahlanması, şu yada bu biçimde şiddet uygulaması somut şartların somut tahlili ile ortaya çıkacaktır.

Ülkemizdeki sosyalist hareket içinde çokça tahrif edilen bir konu da, Bolşevik örgütlenmesinin «ordulu parti anlayışı»nın dışında bırakılmasıdır. Genellikle «sovyetik devrim» ve «sovyetik parti» şeklinde adlandırılarak, bu tür örgütlenme sanki «silahlı devrim» için yapılan bir örgütlenme değilmiş gibi gösterilmek istenmektedir. İşte kuyruklu yalan budur.

RSDİP (Bolşevik), silahlı bir devrimi gerçekleştirdi. Bolşevikler belki Çin, Vietnam ve diğerleri gibi değil ama silahlı bir örgütlenmeye sahipti.

Leninistler, parti çalışmasının esasının daima gizlilik olduğunu, partinin bir savaş örgütü olduğunu söylerken, ordulu parti anlayışını getirirken karşılarında kökü eski revizyonistlere dayanan modern revizyonistleri bulurlar. Partinin modern sanayi proletaryasının üstünde yükselmesi gerektiğini en geniş yığınları kucaklamasının zorunluluğunu, siyasi çalışmanın gerekliliğini söylerken de karşılarında daima «sol» oportünistleri bulurlar.

Parti Çalışmasının Esası Gizliliktir

«Bütün ülkelerde, hatta sınıf mücadelesinin en az keskin olması anlamında en «özgür», en «legal» ve en «sakin» olan ülkelerde bile legal ve illegal çalışmayı, legal ve illegal örgütleri sistemli bir şekilde birleştirmek, artık her Komünist Parti için kesinlikle zorunlu olmuştur.» (Lenin)

Bu sözleriyle, Lenin, burjuva demokratik devletlerin ortadan kalktığı, oligarşik ve faşist devletlerin kapitalist-emperyalist dünyaya egemen olduğu bir dönemde, yani tekelci kapitalist dönemde, proletarya partisinin en temel evrensel ilkesini anlatmakta.

Leninist parti bütün çalışma biçimlerine (legal-illegal) girebilen, bu iki çalışmayı bir arada yürütebilen bir örgüttür. Böylesi esnek bir yapıya sahip olmalıdır.

Legal ve illegal çalışmalar hem revizyonistlerce, hem de «sol» oportünistlerce çok sık çarpıtılan bir konudur. Genellikle yapılan hata (veya saptırma demek daha doğru olur) gizli çalışmanın göz ardı edilmesi ve legal çalışma ile illegal çalışmayı birbirlerinden kesin olarak ayırmaktır. Legal ve illegal parti diye iki **farklı** parti yapısı, parti anlayışı ileri sürmek, dolayısıyla iki farklı çalışma tarzı getirir. Yanlış olan da budur.

Legal parti, yada illegal parti diye **iki farklı** proletarya partisi anlayışı yoktur. Proletaryanın siyasi örgütlenmesinin bir tek biçimi vardır. Her türlü çalışma biçimini bir arada yürütebilen, birinden diğerine geçebilen, birinden diğerine daha çok önem verebilen bir partidir bu.

Oysa, revizyonister legal ve illegal parti diye öylesine bir ayırım yaratmışlardır ki, bu ayırımın sonunda ortaya iki değişik, birbirinden çok farklı iki parti çıkmıştır. İkisi de proletaryanın devrimci partisi değildir.

Çok zaman revizyonistler, legal parti diye yasaların sınıf esasına dayalı parti kurma hakkını verdiğinde kurulan partiyi anlamaktadırlar ki işte bu tam da Leninist partinin 2. Enternasyonal partilerine karşı çıktığı noktadır. İllegal parti ise yasaların dışında kurulmuş olan partidir.

Leninist parti anlayışına göre ise parti şu yada bu biçimde kurulmaz. Legal yada illegal çalışmaya ağırlık verebilir ama daima her ikisini de bir arada, sistemli olarak yürütür.

Çok açıktır ki oligarşi hiç bir zaman kendisini devirecek gerçekten devrimci bir proletarya partisine izin vermez. Böyle bir parti daima yasalar dışında kalır. Zira yasalar daima burjuvazinin düzenini, devletini korumakla yükümlüdür.

Legal Çalışma Nedir?

Legal çalışma esas olarak partinin çeşitli sınıfsal örgütlerde yürüttüğü çalışmadır. Ülkedeki demokratik hakların çokluğu oranında partinin legal çalışması da o denli yaygındır. Demokratik hakların sınırlılığı ölçüsünde de partinin legal çalışmaları o denli kısıtlıdır.

Burjuva demokratik devlet'te proletarya partisinin legal çalışma olanakları en geniş noktasına ulaşmıştı. Ancak, emperyalist dönemle birlikte, yani demokrasinin bir **bütün** olarak olumsuzlanması ile birlikte, tekellerin tek tek demokratik haklara da şiddetle saldırmaya başlaması ile birlikte genel olarak proletaryanın legal çalışma olanakları da sınırlanmaya başladı.

Burjuva demokratik devrimlerini tamamlamış ülkelerde proletaryanın legal çalışma olanakları çok daha geniştir. Bu ülkelerde burjuva demokratik devrimler boyunca sayısız demokratik haklar almış, kazanmış olan proletarya, tekellerin demokratik haklara açıktan açığa saldırmasına karşı elindeki hakları korumaya çalışmış ve koruduğu ölçüde de geniş legal çalışma olanaklarını da korumuştur. Emperyalizmin, tekellerin demokratik haklara bu açıktan açığa, azgın saldırısı karşısında başta proletarya olmak üzere halk yığınlarının demokratik müca-

deleside yükselmiştir. Tekellerle, halk arasındaki çelişki keskinleşmiştir.

Kapitalist düzen altında proletarya için en demokratik ortam devrimin kargaşalığının olduğu günlerdir. Burjuva demokratik devrimin yükseldiği, proletaryanın burjuvazi tarafından silahlandığı böylesi dönemler, silahlı proletarya için gerçekte demokratik bir dönemdir.

Burjuva demokratik hakların alınmadığı ülkelerde ise durum nedir? Bu tür ülkelerde, oligarşik devlet içinde demokratik haklar daha sınırlıdır. Daha azdır, daha gelişmemiştir. Proletaryanın özellikle örgütlenme hakkı çok daha sınırlıdır. Kapitalist-emperyalist, metropol ülkelerde proletaryanın sınıf esasına dayalı parti kurma hakkı varken, ülkemiz dahil, burjuva demokratik devrimlerini tamamlamamış ülkelerde genellikle bu hak yoktur. Çoğu az gelişmiş ülkede proletaryanın bırakın siyasi örgütlenme hakkını, sendikal örgütlenme hakkı dahi yoktur. Ve bu tür ülkelerde sendikal mücadelenin dahi **tümü** illegal olarak yürütülmektedir.

Faşist devletlerde ise, tüm demokratik haklar boğazlanmıştır. Bu tür ülkelerde proletaryanın elinde hiç bir demokratik hakkı yoktur. Ve elbetteki mücadelenin tümü yasaların dışında yürür. En basit bir dernek kurma hakkının, en basit bir muhalefet yayını dahi çıkarma hakkının, en basit bir toplanma özgürlüğünün dahi olmadığı faşist devlette bütün bunlar yapılmamaktamıdır? Elbette yapılmaktadır ama yasaların dışında.

Günümüzde İspanya bunun en güzel örneğidir. Sendika kurma hakkının, grev hakkının olmadığı İspanya'da proletaryanın illegal sendikaları vardır. İllegal (yani yasa dışı) grevler, hatta genel grevler yapılmaktadır. Ve İspanya'da şüphesiz, proletarya

legal olarak çalışabileceği hiç bir hakkı kaçırmamaktadır.

Devrimci bir proletarya hareketi elindeki tüm demokratik hakları sonuna kadar kullanırken, bir tekini bile ihmal etmezken ve elindeki tüm demokratik hakları zorlayarak geliştirmeye çalışırken, bir düzen örgütü değil, bir savaş örgütü olduğunu bir an dahi unutmamalıdır. Ancak bu ikisini bir arada yürüttüğü ölçüde devrime doğru emin adımlarla yürüyebilir. Yani bir yandan düzenin dışında, düzeni değiştirmek için örgütlenmek zorundadır, Diğer yandan ise elindeki tüm burjuva demokratik hakları sonuna kadar korumak ve kullanmak zorundadır.

Çeşitli burjuva demokratik haklar içinde seçimlerin özel bir önemi vardır. Devrimci proletarya genel seçimleri, parlamentarizm diye «sol» bir keskinlik ile reddetmez. Tüm halk sınıf ve tabakalarına en geniş bir biçimde ulaşma olanağını tanıyan seçimler proletarya partisinin kullanmak zorunda olduğu en önemli demokratik haklardan birisidir. Ama devrimci proletarya şunu da bilir ki, oligarşik devlet hiç bir zaman genel oy mekanizması ile devrilmeyecektir. Genel oy mekanizmasının devrimci proletarya için anlamı yalnızca en geniş yığınlara en geniş bir biçimde programını anlatma olanağıdır, kendi gücünü ölçme olanağıdır.

Sonuç olarak bir kere daha tekrarlarsak; birden çok leninist parti biçimi yoktur. Leninist partinin bir tek biçimi vardır. Çeşitli çalışmaları bir arada yürütmek zorunda olan bir partidir bu.

Demokratik Merkeziyetçilik Esastır

Proletarya Partisi, demiştik, bir örgütler topluluğudur. İdeolojik ve pratik bir merkezi otoritenin, merkez komitesinin çevresinde örgütlenen sayısız örgütler, komiteler topluluğu. Onun da çevresinde

sayısız parti-dışı örgütler ve en dışta da proletarya ve tüm emekçi halk. Karmaşık bir yumaktır bu partinin yapısı. Ama bütün karmaşıklığına rağmen son derece disiplinli, merkezi bir biçimde işleyen bir yapısı vardır.

Proletarya partisinde merkezi bir yönetim vardır. Altın üste bağlı olduğu, sarsılmaz bir disiplin gerekir. Alt üste, azınlık çoğunluğa uymak zorundadır. Bu, partinin demokratik merkeziyetçilik ilkesidir.

Partinin legal olanaklarının artmasına, gelişmesine paralel olarak demokratik-merkeziyetçiliğin demokratik yanı, tersine bir gelişme halinde ise merkeziyetçi yanı egemendir.

Parti içinde, demokratik-merkeziyetçiliğin demokratik yanının temel göstergesi parti kararlarının, parti hattının en geniş partili yığınlar tarafından tartışılabilmesidir ki bu doğrudan doğruya partinin kongreler, tartışma toplantıları düzenleyebilip, düzenleyememesine bağlıdır. Parti çalışmalarının sınırlandırılmasına bağlıdır.

Öncüler örgütünü çevreleyen sayısız parti-dışı sınıfsal, demokratik örgütte ise daima demokratik yan hakimdir.

Bunların yanı sıra, proletaryanın devrimci partisi hiziplerin varlığı ile bağdaşmaz. Parti kararları, partinin demokratik-merkeziyetçi işleyişi içinde alınır. Azınlık çoğunluğa uymak zorundadır. Ancak teorik meselelerde, program üzerine olan ayrılıklarda bu ilke geçersizdir. Teorik bir ayrılık olduğunda, program üzerine tartışıldığında ve partinin bir kısmı program konusunda partinin diğer kısmı ile anlaşamadığında mesele (ayrılık) demokratik-merkeziyetçilikle, azınlığın çoğunluğa uyması ilkesi ile çözümlenemez.

Sonuç

Proletaryanın devrimci partisi, toplumun sosyal kurtuluş mücadelesini örgütleyen, proletaryanın ve müttefiklerinin devrime giden yolunu çizen, halkın devrim için örgütlenmesini sağlayan bir siyasi örgütlenmedir. Böylesi bir partinin eylem kılavuzu marksizm-leninizmin evrensel ilkeleridir. Partinin yapısı ve çalışma tarzında da esas olan marksist-leninist parti anlayışının, çalışma tarzı anlayışının evrensel ilkeleridir.

Hareket içinde bu evrensel ilkelerin egemen olması, ülkenin somut koşullarının, somut tahlili ile birleştiğinde ortaya ülke proletaryasının önündeki devrimci adımı gösteren programı ve ülke somutuna uygun çalışma tarzı çıkar.

Türkiye'de ise durum, yazının en başında belirttiğimiz gibi tam bir teorik keşmekeştir. Çeşitli konulardaki bu keşmekeş içinde leninist proletarya partisi konusunda da aynı teorik keşmekeş hakimdir.

Bu yazıda biz, daha ayrıntılı bir yazı için en genel ilkeleri sıralamaya çalıştık. Türkiye sosyalist hareketine proletarya sosyalizminin egemen olması, parti konusunda da leninist ilkelerin harekete egemen olmasını gerektirir. Oysa, ülkelemizde leninist parti anlayışı en çok çarpıtılan, özellikle de revizyonistlerce en çok çarpıtılan bir konudur.

Proletaryanın siyasi örgütlenmesinin Marx'tan (1. enternasyonalden) bu yana geçirdiği çeşitli aşamalar ve leninist partinin temel ilkelerinin daha ayrıntılı kavranması önümüzdeki acil meselelerden biridir.

KURTULUŞ

Programımızda Ulusal Sorun

Parti program taslağımızda, diğer konular yanında, «devleti oluşturan tüm ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının tanınmasını» garanti eden demokratik bir anayasaya sahip bir cumhuriyet talebini öne sürmüştük. Birçokları, programımızdaki bu talebi yeterince açık bulmadılar ve 33. sayıda (İskra'nın-ç) Ermeni Sosyal-Demokratlarının Manifestosundan sözederken, bu talebimizin ne anlama geldiğini şu şekilde açıkladık. Sosyal-Demokratlar, ulusal kendi kaderini tayin'i dışarıdan zorla yahut herhangi haksız bir şekilde etkilemeye girişmeye her zaman karşı koyacaktır. Bununla birlikte, bizim, özgürce kendi kaderini tayin mücadelesini kayıtsız olarak desteklememiz, bizi hiçbir şekilde her ulusal kendi kaderini tayin talebini desteklemeye götürmez. Proletaryanın partisi olarak, Sosyal-Demokrat Parti, halkların yahut ulusların kaderlerini tayinden ziyade, her milliyetin proletaryasının kendi kaderini tayinini öne sürmeyi olumlu ve baş görevi olarak kabul eder. Biz, herzaman ve kayıtsız olarak tüm milliyetlerin proletaryasının **en sıkı** birliği için çalışmalıyız. Ve ancak özgül ve istisnai durumlarda, yeni bir sınıf devleti kurulması yahut devletin tam siyasi birliği yerine daha gevşek bir federal birliğin

geçirilmesi, vb. sonucuna varan talepleri öne sürebilir ve fiilen destekleyebiliriz.

Ulusal sorun üzerine olan programımızın bu açıklaması, Polonya Sosyalist Partisinin (PSP) (*) şiddetli protestosuna yolaçtı. «Ulusal sorun karşısında Rus Sosyal-Demokratlarının tavrı» (Przedswit, Mart 1903) başlıklı bir makalede, P.S.P., bu «acayip» açıklamamız ve bu «esrarlı» kendi kaderini tayin'imizin «müphemliği» karşısında duyulan öfkeyi ifade ediyor; bizi hem doktriner olmakla, hem de «proletarya yalnızca kapitalizmin bütünüyle ortadan kaldırılmasıyla uğraşır, çünkü biz, dil, milliyet, kültür ve benzerlerinin safi burjuva uydurmacaları olduğunu biliriz» şeklindeki «anarşist» görüşü ve benzerlerini savunmakla suçluyor. Bu görüş detaylı olarak ele almaya değer. Çünkü bu, ulusal sorun konusunda sosyalistler arasında en alışılmış ve en yaygın olan tüm yanlış kavramaları ortaya çıkarmaktadır.

Açıklamamızı bu kadar «acayip» kılan nedir? Niçin «kelime» anlamından bir ayrılma olarak kabul ediliyor? Ulusların kendi kaderlerini tayin **hakkı**'nın tanınması, gerçekten her ulusun herhangi bir kendi kaderini tayin talebinin **desteklenmesini** gerekli kılar mı? Nihayet, bütün vatandaşların özgür dernekler kurma **hakkını** tanımamız gerçeği, biz Sosyal-Demokratları hiçbir şekilde, herhangi bir derneğin kurulmasını **desteklemeye** götürmez; uygunsuz ve akılsızca bir adım olacak belli bir derneğin kurulmasına karşı kampanya sürdürmemizi ve karşı çıkmamızı da engellemez. Biz cizvitlerin bile özgürce ajitasyon yapma **hakkını** tanırız ama cizvitlerle proleterler arasında olacak bir ittifaka karşı sa-

---

* P.S.P. — 1892'de kurulan küçük - burjuva milliyetçisi bir Parti.

vaşırız (elbetteki, polis yöntemleriyle değil). Sonuç olarak, **Przedswit**, «Eğer bu kendi kaderini özgürce tayin talebinin kelime anlamında anlaşılması gerekiyorsa [ki şimdiye kadar biz bunu böyle aldık], o zaman bu bizi tatmin eder» derken, programın kelime anlamından uzaklaşanın bizzat P.S.P. olduğu açıkça görülür. Biçimsel bakış açısından vardığı sonuç kesinlikle mantık dışıdır.

Bununla birlikte, açıklamamızın biçimsel bir doğrulamasıyla sınırlanmak istemiyoruz. Doğrudan doğruya sorunun kökenine gideceğiz: Sosyal-Demokrasi, her zaman ve kayıtsız olarak mı, yoksa yalnızca belli koşullar altında mı ulusal bağımsızlık talebetmek zorundadır? Eğer ikinci durum sözkonusu ise, hangi koşullar altında? P.S.P. bu soruya her zaman kayıtsız kabul lehinde cevap verdi. Bu nedenle, federal bir devlet sistemi isteyen ve ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının tam ve kayıtsız olarak tanınması lehinde sözeden (Revolutsionnaya Rossiya, No. 18, «Ulusal Kölelik ve Devrimci Sosyalizm» başlıklı makale) Rus Sosyalist Devrimcilerine karşı gösterdikleri muhabbet karşısında en ufak bir şaşkınlık duymadık. Maalesef, bu da, Sosyalist devrimci denilen sözde partinin, yüzüncü ve bininci kez gerçek karakterini açığa çıkaran burjuva demokratik ifadelerin biri olmaktan daha fazla birşey değildir. P.S.P. bu ifadelerdeki yemi yutup, velvenin cazibesine kapılarak, teorik temel ve siyasi faaliyetler açısından, kendisinin proletaryanın sınıf mücadelesiyle olan bağının ne kadar zayıf olduğunu ispat ediyor. Ama ulusal kendi kaderini tayin talebini **tâbî kılmak** zorunda olduğumuz şey bu mücadelenin çıkarlarıdır. Bizim ulusal soruna olan yaklaşımımızla burjuva-demokratik yaklaşım arasındaki bütün farkı yaratan budur. Burjuva demokrat (ve onları izleyen günümüzün oportünist sosyalisti) demokrasinin

sınıf mücadelesini ortadan kaldırdığını zanneder ve bu nedenle de tüm siyasi taleplerini, «tüm halkın» çıkarları veya hatta ebedi ve mutlak ahlak ilkesi açısından soyut olarak toptan, «hiçbir kayıt koymaksızın» ortaya getirir. İster soyut bir idealist felsefede, isterse bir mutlak ulusal bağımsızlık talebinde ifadesini bulsun, Sosyal-Demokratlar her zaman ve her yerde bu burjuva yanılsamasını insafsızca sergilerler.

Eğer hâlâ bir Marksistin, ulusal bağımsızlığı ancak koşula, yani yukarıda belirtilen koşula bağlı olarak kabul edebileceğini ispatlamaya gerek varsa, Polonya proletaryasının bağımsız bir Polonya talebini Marksist bakış açısından **savunmuş** olan bir yazardan aktaralım. 1896 da Karl Kautsky «Finis Poloniae?» (*) başlıklı bir makalede şöyle yazıyordu: «Proletarya bir kez Polonya sorununu ele aldıktan sonra Polonyanın bağımsızlığı lehinde bir tutum izlemeden edemez ve sonuç olarakta bu durumda bu doğrultuda atılabilecek her adımı, bu adım uluslararası militan proletaryanın sınıfsal çıkarlarıyla uyuştuğu müddetçe, hoşnutlukla karşılamadan edemez.»

«Bu kayıt» diye devam eder Kautsky, «her durumda konulmalıdır. **Ulusal bağımsızlık, her koşul altında, koşulsuz olarak, zorunlu bir biçimde uğrunda mücadele edilecek derecede militan proletaryanın sınıfsal çıkarlarıyla ayrılmaz bir biçimde bağlı değildir.** (**) Marx ve Engels İtalyanın birleştirilmesi ve kurtuluşu lehinde en kararlı bir biçimde tavır alıyorlardı, ama bu onların 1859 da Napolyon'la ittifak halindeki bir İtalya'ya karşı çıkmalarını engellemedi». (Neue Zeit, XIV, 2, s. 520)

---

* Polonya'nın Sonu mu? —Ed.

** Siyahlar Lenin'e ait.

Gördüğümüz gibi Kautsky, **koşulsuz** ulusal bağımsızlık talebini kesinlikle reddeder ve kesinlikle sorunun yalnızca genelinde tarihsel bir temelde konulmasını değil, özellikle sınıfsal bir temelde konulmasını talebeder. Ve eğer Marx ve Engels'in Polonya sorununu nasıl ele almış olduklarını incelersek, bunun, ta başından beri tamamiyle onların soruna yaklaşım tarzları olduğunu görürüz. Die Neu Rheinsche Zeitung (*) Polonya sorununa epeyce yer ayırmış ve üstüne basarak yalnızca Polonyanın bağımsızlığını değil, aynı zamanda Polonya'nın özgürlüğü için Almanya'nın Rusya'yla savaşmasını da istemiştir.

Bununla birlikte, Marx, aynı zamanda, sorunu tarihsel olarak incelemeye girişmeksizin, Frankfurt Parlamentosunda Polonyanın özgürlüğü lehinde konuşan ve Polonya sorununu, sadece, «yüzkızartıcı adaletsizlik» üzerine olan burjuva demokratik ifadelerle halletmeye çalışmış olan Ruge'ye de saldırmıştır. Marx, tarihteki devrim uğraklarında «polemik» ten korktukları kadar hiçbir şeyden korkmayan bu devrim gevezeleri ve filistenlerine benzemezdi. Marx

---

* Die Neu Rheinsche Zeitung (Yeni Ren Gazetesi) 1 Haziran 1848'den, 19 Mayıs 1949'a kadar Köln'de çıkmıştır. Marx baş yazar olmak üzere, Marx ve Engels gazetenin yöneticileriydi. Lenin'in deyişiyle, gazete «devrimci proletaryanın, en iyi aşılamamış olan organıdır.» Gazete kitleleri eğitmiş, onları karşı-devrime karşı harekete geçirmiş ve etkisini bütün Almanya'da duyurmuştur. Kararlı ve Uzlaşmaz tutumu ve militan enternasyonalizmi yüzünden, Neu Rheinsche Zeitung, çıkışının ilk aylarından itibaren feodal-monarşist ve burjuva-liberal basınının ve aynı zamanda hükümetin tepkisini çekmiştir. Marx'ın Prusya hükümeti tarafından yurt dışına sürgün edilmesi ve diğer yazarları üzerine olan baskı tedbirleri gazetenin yayını durdurmasına yol açmıştır.

acımasız öfkesini «insancıl» vatandaş Ruge üzerine akıtmış ve ona, Fransa'nın güneyinin Fransa'nın kuzeyi tarafından ezilişi örneği ile, her türlü ulusal baskının, proletarya ve demokrasi açısından haklı olabilecek, değişmez bir bağımsızlık özlemi doğurmadığını göstermiştir. Marx, «Polonyayı... Rusya, Avusturya ve Prusya'nın devrimci bir kesimi kılan...» özel toplumsal koşullara dayanıyordu. «Temelleri hâlâ kısmen feodal olsa bile, Polonya soyluları bile, eşi görülmemiş bir fedakârlıkla demokratik tarım devrimine katıldılar. Almanya hâlâ en ilkel meşruti ideoloji ve havai felsefi ideoloji ile körü körüne giderken... Polonya çoktan Doğu Avrupa demokrasisinin merkezi olmuştu. Biz [Almanlar]... Polonya'nın ezilmesine yardım ettikçe, Polonya'nın bir kısmını Almanya'ya bağlı tuttukça, Rusya'ya ve Rus politikasına bağlı kalacağız ve içeride babaerkil feodal mutlakiyetçiliği tamamiyle dağıtamayacağız. Demokratik bir Polonya'nın yaratılması, demokratik bir Almanya'nın yaratılabilmesinin birincil koşuludur.»

Bu cümleleri bu kadar detaylı aktardık. Çünkü bunlar, tüm ondokuzuncu yüzyılın ikinci yarısı boyunca hemen hemen değerinden hiçbirşey kaybetmeyecek olan uluslararası Sosyal-Demokrasinin Polonya sorunu karşısındaki tavrının şekillendiği dönemdeki tarihsel koşulları kısaca göstermektedir. Bu koşullardaki değişimleri ihmal etmek ve Marksizm tarafından verilen eski çözümleri savunmaya devam etmek, öğretinin ruhuna değil sözüne sadık kalmak, yeni siyasi durumu incelerken Marksist araştırma yöntemini kullanma yeteneğinden yoksun olarak, eski sonuçları ezbere tekrarlamak anlamına gelir. O dönem ve günümüz - son burjuva devrimci hareketler çağı - ve umutsuz gericilik, proletarya devriminin arefesinde tüm güçler arasındaki aşırı

gerginlik çağı arasında çok açık farklılıklar vardır. Bir bütün olarak **o dönemin** Polonya'sında yalnızca köylülük değil, asiller kitlesi bile devrimciydi. Ulusal kurtuluş mücadelesi gelenekleri o kadar kuvvetli, o kadar köklü idi ki, ülkelerinde yenildikten sonra dahi Polonya'nın en iyi evlatları nerede devrimci sınıf bulabildilerse onu desteklemeğe gittiler; Dabrowski ve Wroblewski (*) nin anısı ondokuzuncu yüzyıl dahil en büyük proletarya hareketi, Paris işçilerinin son - umarız son - başarısız ayaklanması ile ayrılmaz bir biçimde bağlıdır. **O dönemde** Avrupada demokrasinin tam zaferi, Polonya yeniden kurulmadan gerçekten imkansızdı. **O dönemde** Polonya gerçekten medeniyetin çarlığa karşı savunma noktası, demokrasinin öncü kolu idi. Bugün Alman ve Rus proletaryası, eski devrimci Polonya'nın büyük geleneklerini kahramanca devralmış olan Polonya proletaryası'nın yanında özgürlük için savaşırken, Polonya hakim sınıfları, Almanya ve Avusturya orta sınıfları, büyük Rus sanayi ve maliyecileri Polonya'yı ezen ülkelerin hakim sınıflarını destekliyorlar. **Bugün** civar ülkelerdeki Marksizmin ileri temsilcileri, Avrupanın siyasi evrimini dikkatle izler ve Polonyalıların kahramanca mücadelesine tam bir sempati gösterirken, yine de samimiyetle «halihazırda St. Petersburg'un Varşova'dan çok daha önemli devrimci bir merkez olduğunu ve Rus devrimci hareketinin çoktan beri Polonya hareketine nazaran daha büyük bir uluslararası önemi olduğunu» kabul ederler. Polonya'nın yeniden kurulması talebinin Polonya Sosyal-Demokratlarının programına dahil edil-

---

* Dabrowski, Jrovlaw ve Wroblewski, Walery - Polonya ayaklanmasının bastırılmasından sonra Fransa'ya göç eden 1863-1864 Polonya devrim hareketinin önde gelen liderleri. 1871'de Paris Komünü'nün generalleriydiler.

mesini savunurken Kautsky'nin tâ 1896'da yazdıkları işte bunlardır.

Polonya sorununun 1848'den beri olan evrimini inceleyen Mehring 1902'de şu sonuca ulaştı: «Eğer Polonya proletaryası sancağının üzerine hakim sınıfların kendilerinin lafını duymak istemedikleri bir Polonya sınıf devletinin kurulmasını yazmak istemiş olsa idi, bu tarihsel bir saçmalık olacaktı; bu mülk sahibi sınıfların başına da gelebilir (örneğin 1791'de Polonya asillerine olduğu gibi), ama işçi sınıfının başına asla gelmemelidir. Diğer taraftan eğer, bu gerici ütopya, proletarya ajitasyonu karşısında hâlâ ulusal ajitasyona cevap veren aydın kesimini ve küçük-burjuvaziyi kazanırsa o zaman bu ütopya, işçi sınıfının uzun vadeli çıkarlarını, anın ucuz ve değersiz başarılarına feda eden aşşağılık oportünizmin sonucu olarak, iki defa reddedilmelidir.

«Bu çıkarlar kesinlikle Polonya'yı paylaşmış olan üç ülkede, Polonyalı işçilerin sınıfsal yoldaşları ile kayıtsız olarak birlikte savaşmaları gerektiğini ortaya koyar. Burjuva devriminin özgür bir Polonya yaratabileceği devirler geçmiştir: Bugün Polonya'nın yeniden doğuşu ancak, modern proletaryanın da zincirlerini kıracağı sosyal devrim sayesinde mümkün olabilir».

Mehring'in sonucuna olduğu gibi katılıyoruz. Kanıtlamaları Mehring kadar ileri götürmesek bile bu sonucun saldırılamayacak birşey olarak kalacağını yalnızca belirteceğiz. Hiç şüphesiz ki, Polonya sorununun bugünkü durumu elli yıl önce elde olandan köklü bir biçimde farklıdır. Bununla birlikte bugünkü durum da sürekli diye görülemez. Sınıf uzlaşmazlığı şimdi kuşkusuz ulusal sorunları geri plana itmiştir ama doktrinerciliğe düşme tehlikesi olmaksızın, belli bir ulusal sorunun zamanla

politika sahnesinin ön planında yer alamıyacağı da kesin bir biçimde öne sürülemez. Kuşkusuz, kapitalizmin düşmesinden önce Polonya'nın yeniden kurulması son derece ihtimal dışıdır ama mutlak olarak imkansız olduğu yahut Polonya burjuvazisinin bağımsızlığın yanında yer almasının vs. sağlayacak koşulların doğmayacağı da iddia edilemez. Ve Rus Sosyal-Demokrasisinin de en küçük bir şekilde kendi elini kolunu bağlamaya niyeti yoktur. Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkının tanınmasını programına koymak suretiyle, mümkün olan **bütün** ve hatta **düşünülebilir bütün** kombinezonları hesaba katmaktadır. Bu programı hiç bir şekilde, Polonya proletaryasının özgür ve bağımsız Polonya Cumhuriyeti sloganını benimsemesini, sosyalizme geçmeden gerçekleşme ihtimali son derece küçük olmasına rağmen, yasaklamamaktadır. Program sadece, gerçekten sosyalist bir partinin proletaryanın sınıf bilincini bozmamasını, sınıf mücadelesini zedelememesini, burjuva-demokratik ifadelerle işçi sınıfını aldatmamasını, ya da proletaryanın mevcut siyasi mücadelesinin birliğini bozmamasını talebeder. Biz, kendi kaderini tayini ancak bu kayıtla kabul edeceğimizden, bu kayıt sorunun can alıcı noktasıdır. P.S.P.'nin, kendisi ile Almanya ya da Rus Sosyal-Demokrasisi arasındaki farkı, bunların kendi kaderini tayin hakkını, özgür ve bağımsız bir cumhuriyet için mücadele etme hakkını reddetmeleri olgusunda yatıyormuş gibi göstermeğe çalışması boşunadır. P.S.P.'yi gerçek bir Sosyal-Demokrat işçi partisi olarak görmemizi engelleyen bu değil, onun sınıfsal bakış açısının görüşünü terketmesi, sorunu şövenizmle karartması ve mevcut siyasi mücadelenin birliğini engellemesi gerçeğidir. P.S.P.'nin sorunu nasıl ortaya koyduğunun işte bir örneği: «...biz ancak çarlığı, Polonya'yı ortadan kaldırmak suretiyle za-

yıflatabiliriz; onu devirmek ise Rus yoldaşların görevidir» yada: «...çarlığın devrilmesinden sonra sadece Rusya'dan ayrılmak suretiyle kaderimizi tayin edecektik.» Polonya'nın yeniden kurulmasını isteyen bir programın bakış açısıyla bile, bu korkunç mantığın ne korkunç sonuçlara ulaştığını görüyorsunuz. Demokratik evrimin muhtemel (ama, burjuvazinin yönetimleri altında hiçbir şekilde mutlak olarak kesin olmayan) sonuçlarından biri, Polonya'nın yeniden kurulması olduğuna **göre, bu nedenle** Polonya proletaryası çarlığı devirmek üzere Rus proletaryası ile birlikte mücadele etmemeli, «Yalnızca» Polonya'yı ondan koparmak suretiyle onu zayıflatmak için mücadele etmelidir. Rus çarlığı Alman, Avusturya vb. burjuvazileri ve hükümetleriyle gittikçe *yakınlaşan bir ittifaka* karar verdiğine **göre, bu nedenle** Polonya proletaryası da **tek ve aynı** boyunduruğa karşı şimdi birlikte mücadele verdiği Rus, Alman vb. proletaryası ile olan ittifakını zayıflatmalıdır. Bu proletaryanın hayati çıkarlarını burjuva demokratik ulusal bağımsızlık kavramına feda etmekten daha fazla bir anlama gelmez.

Ekonomik gelişim siyasi bütünün farklı parçalarını gittikçe daha fazla bir araya getirmeye devam ettikçe, bütün ülkelerin burjuvaları ortak düşmanları proletaryaya karşı ve ortak müttefikleri çarlığı desteklemede gittikçe daha sıkı bir biçimde birleştikçe, P.S.P.'nin, bizim çarlığın devrilmesi amacımızdan farklı olan Rusya'nın parçalanması isteği boş sözdür ve öyle kalacaktır. Ama şimdi bu otokrasinin boyunduruğu altında inleyen **proletaryanın kuvvetlerinin bölünmesi,** P.S.P.'nin hatasının dolaysız sonucu, onun burjuva demokratik formüllere tapınmasının dolaysız ürünü; acı gerçekliktir. Proletaryanın bu bölünüşüne gözlerini kapayabilmek için, P.S.P. şövenizme kadar alçalmak ve Rus Sosyal-De-

mokratlarının görüşlerini şu şekilde sunmak zorunda kalmıştır: «Biz (Polonyalılar) Sosyal devrimi beklemeliyiz ve o zamana kadar sabırla ulusal baskıya tahammül etmeliyiz.» Bu korkunç bir sahtekârlıktır. Rus Sosyal-Demokratları asla böyle birşey tavsiye etmemişlerdir; tam tersine kendileri, Rusya'da ulusal baskının her türlü görünümüne karşı savaşmışlar ve tüm Rus proletaryasını da savaşa çağırmışlardır; **kendi** programlarına yalnızca tüm dillerin milliyetlerin vb. tam eşitliği statüsü koymamışlar, aynı zamanda her ulusun kendi geleceğini tayin hakkının tanınmasını da koymuşlardır. Bu hakkı tanımak suretiyle, biz, ulusal bağımsızlık talebini desteklememizi proletarya mücadelesi çıkarlarına tâbî kılıyoruz. Ve bizim tutumumuzu ancak şövenistler Rus'un Rus olmayana olan güvensizliğinin bir ifadesi olarak yorumlayabilir. Çünkü, gerçekte bu tutum zorunlu olarak sınıf bilinçli proletaryanın burjuvaziye olan güvensizliğinden doğar. P.S.P. ulusal sorunun «biz» (Polonyalılar) ve «onlar» (Almanlar, Ruslar vb.) çatışkısı tarafından **tamamlandığı** görüşünü savunuyor. Halbuki Sosyal-Demokrat, «biz», proleterler ve «onlar» burjuvalar çatışkısına birincil yeri verir. «Biz» proleterler, devrimci proletarya ile yüzyüze geldiğinde, burjuvazinin onlarca defa nasıl özgürlük, anavatan, dil ve ulus çıkarlarına **ihanet etmiş** olduğunu gördük. Biz, Fransız ulusunun en ağır aşşağılanma ve baskı altında bulunduğu anda Fransız burjuvazisinin Prusyalılara teslim oluşuna Ulusal Savunma Hükümetinin Ulusal İhanet Hükümeti haline gelişine, iktidarı ele geçirmeğe cüret eden proleter vatandaşlarını ezmek için ezilen ulusun burjuvazisinin ezen ulusun askerlerini kendisine yardıma çağırışına şahit olduk. İşte bu nedenledir ki, şövenist ve oportünist saldırılardan ürkmeksizin, Polonya işçilerine her zaman şunu söyliyece-

ğiz: Otokrasiye karşı verilen bugünkü siyasi mücadelenin gereklerine sadece Rus proletaryası ile yapılacak en tam ve en yakın bir ittifak cevap verebilir; yalnızca böyle bir ittifak tam siyasi ve ekonomik kurtuluşu garanti edebilir.

Polonya sorunu üzerine söylemiş olduğumuz şeyler başka her ulusal soruna da bütünüyle uygulanabilir. Otokrasinin iğrenç tarihi bize otokrasi tarafından ezilen çeşitli milliyetlerin işçi sınıfları arasındaki muazzam **yabancılaşmayı** bir miras olarak bıraktı. Bu yabancılaşma otokrasiye karşı mücadelede büyük bir bela, büyük bir engeldir. Ve biz, ayrı partiler yahut bir partiler «federasyonu» gibi ilkeler yaratarak bu belayı meşrulaştırmamak yahut bu berbat durumu kutsamamak zorundayız. En az dirençli yolu izlemek ve bugün Bund'un yapmak istediği gibi, herkesin «ondan bana ne» kuralını izleyerek kendi köşesinde kendisini rahata vermesi kuşkusuz en kolayı en rahatıdır. Birliğin gerekliliğinin bilincine ne kadar varırsak ve tam bir birlik olmaksızın otokrasiye karşı toptan bir saldırının imkansızlığına ne kadar inanırsak, siyasi sistemimizin koşulları içerisinde merkezi bir mücadele örgütünün gerekliliği o kadar aşikar hale gelir, sorunun «basit» ama görünüşte güzel ve aslında son derece yanlış çözümleriyle tatmin olmaya o kadar az eğilim duyarız. Yabancılaşmanın zararlılığı anlaşılmadıkça ve proletarya partisi kampında bu yabancılaşmaya köktenci bir biçimde ve her ne pahasına olursa olsun bir son verme arzusu olmadıkça, «federasyon» denilen incir yaprağına ihtiyaç yoktur ve ilgili «taraflar»dan birinin çözmeğe gerçekten arzu göstermediği bir sorunu çözmeğe kalkışmanın da yararı yoktur. Durum bu olunca, otokrasi ve gittikçe daha fazla birleşen uluslararası burjuvaziye karşı, bu otokrasi tarafından ezilen tüm milliyetlerin proletaryalarının

verdiği mücadelenin başarısı için merkeziyetçiliğin esas olduğunun ispat edilmesinin, deneyin ve gerçek hareketin derlenmesine bırakılması daha iyi olur.

V. İ. Lenin

Iskra, sayı : 44. Temmuz 1943
V.İ. Lenin, Collected Works
cilt : 6, s. 454-463

Ermeni Sosyal-Demokratlarının Manifestosu üzerine

Kafkaslarda yeni bir Sosyal-Demokrat örgüt kuruldu: **Ermeni Sosyal-Demokratları Ligi.** Bildiğimiz gibi bu Lig, pratik faaliyetlerine altı ay kadar önce başlamıştır ve ermenice yayınlanan bir gazeteye sahiptir. Adı **Proletarya** olan ve alt başlığında «Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi» yazan gazetenin birinci sayısını elde ettik. Gazete, Ermeni Sosyal-Demokratlar Ligi'nin varolmasına yol açan sosyal ve siyasal koşullar üzerine bir dizi makale, yorum ve raporlar ihtiva ediyor ve faaliyet programının genel bir özetini veriyor.

Başmakale, «Ermeni Sosyal-Demokratlarının Manifestosu» şöyle diyor: «Örgütlenme ağını bütün Rusya sathına yaymış olan Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin bir kolu olarak Ermeni Sosyal-Demokratları Lig'i, faaliyetlerinde R.S.D.İ.P. ile tam bir uyum içinde olup, onunla birlikte, genelinde Rusya proletaryasının, özelinde ise Ermeni proletaryasının çıkarları için mücadele eder». Daha sonra, kapitalizmin Kafkaslardaki hızlı gelişimine değindikten ve bu sürecin son derece güçlü ve değişik sonuçlarına değindikten sonra, yazar, Kafkaslardaki

işçi sınıfı mücadelesinin bu günkü durumundan sözeder. Kafkasların Bakü, Tiflis ve Batum gibi sanayi merkezlerinde, büyük kapitalist kuruluşları ve çok sayıdaki sanayi proletaryası ile bu hareket şimdiden derin kökler salmıştır. Bununla birlikte, Kafkasyalı işçilerin kültür düzeylerinin son derece düşük olması yüzünden, işçilerin işverenlere karşı olan mücadelesi şimdiye kadar doğallıkla, aşağı yukarı içgüdüsel, kendiliğinden bir karakter taşımakta idi. İşçilerin dağınık güçlerini birleştirecek, onların taleplerine bilinçli bir biçim verecek ve onlar arasında sınıf bilincini geliştirecek bir kuvvete ihtiyaç vardı. Bu kuvvet sosyalizmdir.

Sonra, bilimsel sosyalizmin ana tezlerini kısaca ortaya koyduktan sonra, Lig, uluslararası arenadaki mevcut eğilimler ve özellikle Rus Sosyal-Demokrasisi karşısındaki durumunu açıklar. «Sosyalist ideale ulaşmak» diyor Manifesto, «bizim görüşümüze göre, ne işçi sınıfının ekonomik alandaki çabalarıyla, ne de kısmî siyasi ve toplumsal reformlar yoluyla mümkün olabilir; bu, mevcut tüm sistemi tamamiyle parçalamak, başlangıcı proletaryanın siyasi diktatörlüğü olması gereken Sosyal Devrim yoluyla gerçekleşebilir». Sonra, Rusya'daki mevcut siyasi sistemin her toplumsal harekete, özellikle işçi sınıfı hareketine düşman olduğunu belirterek, Lig, kendisini Ermeni proletaryasının siyasi olarak eğitilmesi acil görevi ile yükümlü kıldığı ve onu, çarlık otokrasisini devirmeye çalışan tüm Rus Proletaryasının mücadelesine çekmeğe çalıştığını ilan ediyor. Ama Lig, işçilerin işverenlere karşı olan kısmi ekonomik mücadelesi gereğini bir an inkar etmeden, kendiliğinden bir önemi olduğunu da kabul etmiyor. Lig, bu mücadeleyi, işçilerin maddi koşullarını geliştirdiği ve onlar arasında siyasi bilincin ve sınıf dayanışmasının gelişmesine yardım ettiği ölçüde tanır.

Bizi özellikle ilgilendiren Lig'in ulusal sorun karşısındaki tutumudur. Manifesto şöyle diyor: «Rus devletinin değişik kültürel gelişme düzeylerinde bulunan *muhtelif* milliyetlerden meydana geldiğini göz önünde bulundurarak ve bu hetorojen unsurların çıkarlarını ancak, *yerel öz-yönetimlerin* geniş bir biçimde gelişmesinin koruyabileceğine inanarak, geleceğin özgür Rusyasında **federatif** (siyahlar bizim) cumhuriyetin kurulmasını esas diye kabul ederiz. Kafkaslara gelince, nüfusunun son derece değişik ulusal kompozisyonu karşısında, biz tüm yerel sosyalist unsurları ve değişik milliyetlerin tüm işçilerini birleştirmeğe çalışacağız; otokrasiye karşı daha başarılı bir mücadele için, birleşik ve güçlü bir Sosyal-Demokrat örgüt yaratmağa çalışacağız. Genelinde, ulusal özgürlüğü medeni özgürlüklerin sadece bir yanı olarak gördüğümüz için, geleceğin Rusyasında tüm ulusların kendi kaderlerini özgürce tayin etme hakkını tanıyacağız. Bu önermeden yola çıkıp, Kafkasların yukarıda bahsedilen değişik ulusal kombinezonunu ve çeşitli milliyetler arasında coğrafi sınırların bulunmayışını hesaba katarak, Kafkas halkları için siyasi özerklik talebini programımıza dahil etmeğe imkan görmedik; sadece kültürel hayata, yani, dil, okul, eğitim, v.b. özgürlüğüne ilişkin özerklik talebediyoruz.»

Ermeni Sosyal-Demokratları Liginin Manifestosunu ve özellikle ulusal sorunun doğru bir konuluşunu verme konusundaki harika çabasını içtenlikle olumlu karşılıyoruz. Bu çabanın sonuna kadar götürülmesi çok arzu edilir. Rusya'daki tüm Sosyal-Demokratlara rehberlik etmesi gereken iki temel ilke Lig tarafından oldukça doğru olarak **özetlenmiştir.** Bunların birincisi, ulusal özerklik talebinden ziyade, siyasi ve medeni özgürlükler ve tam eşitlik talebi; ve ikincisi, devleti oluşturan her milliyetin

kendi kaderini tayin hakkı talebi. Ama şimdiye kadar bu ilkelerin hiçbiri Ermeni Sosyal-Demokratları Ligi tarafından yeterince tutarlı olarak getirilmemiştir. Esasında, **ERMENİ Sosyal-Demokratlarının bakış açısından federatif** cumhuriyet talebinden bahsetmek mümkün müdür acaba? Federasyon özerk ulusal birimleri varsayar, halbuki, Lig ulusal özerklik talebini reddetmektedir.

Lig, tam tutarlı olabilmek için, kendisini genel olarak bir demokratik cumhuriyet talebiyle sınırlayarak, programından **federatif** cumhuriyet talebini çıkarmalıdır. Federalizm ve ulusal özerkliği **öğütlemek** proletaryanın işi değildir. Kaçınılmaz olarak özerk bir **sınıf** devletinin kurulması talebine varacak olan bu tür talepleri ileri sürmek proletaryanın işi değildir. Proletaryanın işi, her milliyetin ve tüm milliyetlerin mümkün olan en geniş işçi kitlelerini bir araya toplamak, onları **mümkün olan en geniş alanda** demokratik cumhuriyet ve sosyalizm mücadelesi için bir araya toplamaktır. Madem ki, bugün içerisinde faaliyet gösterdiğimiz devlet alanı *yaratılmış; bir dizi insafsızca şiddet eylemleriyle korunmakta* ve genişletilmektedir, o halde, her tür sömürüye ve baskıya karşı başarılı bir mücadele vermek için, en çok ezilen ve en büyük savaşma yeteneğini gösteren işçi sınıfının güçlerini dağıtmak yerine birleştirmeliyiz. Her milliyetin kendi kaderini tayin hakkının tanınması talebi, sadece bizlerin, proletarya partisinin, ulusal kendi kaderini tayin'i dışarıdan **zorla ve haksız olarak** etkilemek için yapılan **her teşebbüse** muhalefet etmesi anlamına gelir. Her zaman için bu olumsuz (*) görevimizi (şiddeti protesto etmek ve

---

* Buradaki «olumsuz» kelimesi kötü anlamına alınmamalıdır. Bizce Lenin burada «olumsuz»u görevin yalnızca bir tepki olması, bir şeye sadece karşı çıkılması, yani tek yanlı bir eylem olması gerçeğini kastetmek için kullanmıştır. (Kurtuluş)

ona karşı savaşmak) yerine getirirken, biz, kendi payımıza, halkların ya da ulusların kendi kaderini tayinden ziyade, her milliyetin **proletaryasının** kendi kaderini tayiniyle ilgileniriz. Bu nedenle, Rus Sosyal-Demokrasisinin genel, temel ve her zaman bağlayıcı programı, yalnızca, tüm vatandaşlara (cinsiyet, dil, din, ırk, milliyet vb. farkı gözetmeksizin) eşit haklar ve onların özgür demokratik **kendi** kaderini tayin hakkı talebinden oluşmalıdır. **Ulusal** özerklik talebinin **desteklenmesine** gelince, bu hiçbir zaman proletaryanın programının sürekli ve bağlayıcı bir kısmı değildir. Bu destek proletarya için sadece özel ve istisnai durumlarda zorunlu olabilir. Ermeni Sosyal-Demokrasisine gelince, böyle istisnai koşulların olmadığını Ermeni Sosyal-Demokratlar Lig'inin kendisi kabul etmektedir.

Federalizm ve milliyet sorununa tekrar döneceğimizi umuyoruz. (*) Şimdilik, Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin yeni bir üyesine, Ermeni Sosyal-Demokratları Lig'ine tekrar hoşgeldiniz diyerek bitirelim.

V. İ. Lenin

Iskra, sayı 33. 1 Şubat 1933
V.İ. Lenin, Collectod works
cilt: 6, s. 326-329

---

* Bak. Programımızda Ulusal Sorun.

5. SAYI ÇIKTI

★ 30 MART 1972'NİN YILDÖNÜMÜNDE

★ OLİGARŞİ MESELESİ KAVRANMADAN DOĞRU BİR POLİTİKA İZLENEMEZ (Oligarşi Üzerine DGD'nin eleştirisi: 1)

★ İYÖD YÖNETİCİ KLİĞİ NE YAPMAK İSTİYOR?

★ ORTA ÖĞRENİM GENÇLİĞİNİN DEVRİMCİ BİRLİĞİ İLERİ!

★ FAŞİZME KARŞI MÜCADELEDE OPORTÜNİST TAVIRLAR TEŞHİR OLUYOR